

Utbildningsförvaltningens kvalitetsrapport 2024

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning och förvaltningsövergripande analys	4
2 Bakgrund	7
2.1 Regler gällande systematiskt kvalitetsarbete i skolväsendet	8
2.2 Systematiskt kvalitetsarbete i Enköpings utbildningsförvaltning	9
2.3 Rapportens disposition	10
3 Förskola	10
3.1 Verksamheten i Enköping	10
3.2 Förskolans nationella mål	14
3.3 Resultat och analys	14
3.4 Utvecklingsområden för 2025	19
4 Grundskola	19
4.1 Verksamheten i Enköping	19
4.2 Grundskolans nationella mål	23
4.3 Resultat och analys	24
4.4 Utvecklingsområden för 2025	30
5 Gymnasieskola	31
5.1 Verksamheten i Enköping	31
5.2 Gymnasieskolans nationella mål	33
5.3 Resultat och analys	33
5.4 Utvecklingsområden för 2025	35
6 Kommunal vuxenutbildning	35
6.1 Verksamheten i Enköping	35
6.2 Nationella mål	36
6.3 Resultat och analys	36
6.4 Utvecklingsområden för 2025	38
7 Yrkeshögskolan	39
7.1 Verksamheten i Enköping	39
7.2 Nationella mål	39
7.3 Resultat och analys	40
7.4 Utvecklingsområden för 2025	41

1 Sammanfattning och förvaltningsövergripande analys

Denna rapport syftar till att utveckla kvalitén i den kommunala utbildningsverksamheten i Enköping. Rapporten syftar även till att möta skollagens krav på systematiskt kvalitetsarbete för huvudmän. Skollagen föreskriver att huvudmän systematiskt och kontinuerligt ska planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen. Utgångspunkten ska vara att utbildningens nationella mål uppnås och det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Underlaget till denna rapport är verksamheternas kvalitetsredovisningar, kvalitetsdialoger och analyser som gjorts under året samt ytterligare underlag i form av exempelvis lokala data, enkäter och nationell statistik. Nedan följer en sammanfattning samt en förvaltningsövergripande analys där vi även lyfter några områden som bedöms särskilt viktiga att arbeta vidare med på en förvaltningsövergripande nivå.

Förskola

I Enköping finns 19 förskolor i kommunal regi med ungefär 1 600 barn. Antalet har minskat de senaste åren och minskningen förväntas fortsätta ett par år till. Barnens socioekonomiska bakgrund varierar också stort mellan förskolorna. Sjukfrånvaron inom förskolan är fortsatt högre än inom andra verksamheter.

Målen i förskolans läroplan är omfattande, men förskolorna arbetar med att barnen ska möta samtliga av läroplanens mål under barnens förskoletid. Förskolorna arbetar språkutvecklande exempelvis genom metoder som före Bornholmsmodellen, bildstöd och tecken som alternativ och kompletterande kommunikation (TAKK). Förskolorna arbetar också aktivt med demokratiuppdraget, barnkonventionen och utbildningen mångfaldens förskola. Förskolan arbetar också med barnens känsla av trygghet, att våga uttrycka sina känslor och behov samt barnens förmåga att hantera konflikter. En svårighet är samtidigt att barn med utmanande beteenden upplevs öka.

Förvaltningens samlade bedömning är att förskolorna i Enköping håller god kvalitet och möter de nationella målen. Det minskande barnantalet kan leda till förbättrade förutsättningar för att arbeta mot de nationella målen samtidigt som det också skapar ekonomiska utmaningar och en osäkerhet. Vi ser också utmaningar relaterat till längre vistelsetider för barn på förskolan. Förskolan planerar att fortsätta arbeta med det språkutvecklande arbetet, en likvärdig förskola och ökad framtidstro.

Grundskola

I Enköping finns 12 kommunala grundskolor med 5 000 elever. Antalet barn i skolålder har ökat kontinuerligt och förväntas att fortsätta öka. Det ökande barnantalet har skapat kapacitetsutmaningar på flera skolor, även om flera nybyggnationer och kapacitetsökningar är pågående eller planerade. Det finns stora variationer i grundskolornas elevunderlag gällande exempelvis socioekonomisk bakgrund. Grundskolan har hög andel behöriga lärare, sjukfrånvaron har glädjande nog sjunkit. Rektorerna upplever heller inga större utmaningar gällande rekrytering, med undantag för lärare i fritidshem.

Grundskolorna arbetar aktivt utifrån läroplanens mål. Elevernas kunskapsutveckling följs noga och regelbundet, liksom elevernas trivsel och välmående. Skolorna arbetar aktivt med att främja demokratiska värderingar, jämlikhet mellan könen och arbetar mot kränkande behandling.

Grundskolan ska lägga grunden för fortsatt utbildning och framtida livsval. Behörigheten till gymnasieskolan efter årskurs nio har gått ner något från föregående år, framför allt gäller nedgången för pojkar och elever som kommer till kommunens skolor under sitt sista läsår

eller sista termin. Nedgången i behörighet följer utvecklingen i riket.

Förvaltningen bedömer sammantaget att grundskolorna i Enköping håller en god kvalitet på sin verksamhet. Samtidigt finns utmaningar som behöver fortsätta adresseras gällande exempelvis öka andelen elever som når behörighet till gymnasiet samt att främja skolans likvärdighet och kompensatoriska uppdrag.

Gymnasieskola

Westerlundska gymnasiet är Enköpings enda gymnasieskola och har drygt 1400 elever. Andelen som väljer en gymnasieutbildning i kommunens egen regi har ökat de senaste åren. Förväntningarna är att antalet gymnasieungdomar kommer öka framöver. Gymnasieskolan har en hög andel behöriga lärare, generellt inga svårigheter att rekrytera kompetent personal och har en låg sjukfrånvaro.

Gymnasieskolan arbetar aktivt utifrån läroplanens mål. Trygghetsenkäten indikerar att elevernas trivsel och känsla av trygghet ökar. Skolan arbetar aktivt med att främja elevernas inflytande och delaktighet i utformningen av utbildningen samt arbetar kontinuerligt med värdegrundsarbete och värdegrundsfrågor.

Gymnasieskolans mål är att alla elever ska fullfölja sin utbildning för att de ska vara väl förberedda för arbete eller framtida studier. Vi ser tyvärr att andelen som slutför sin utbildning under det tredje året på gymnasiet minskar något. Minskning är större gällande yrkesprogram än på högskoleförberedande program. Den långsiktiga trenden är samtidigt ökande och vi ligger på en högre nivå än 2021 och 2022.

Förvaltningen bedömer att Westerlundska gymnasiet håller en god kvalitet på sin verksamhet i enlighet med nationella mål. Verksamheten står inför en stor gymnasiereform genom Gy25 och att öka andelen som fullföljer utbildningen är fortfarande ett angeläget mål att arbeta mot.

Kommunal vuxenutbildning och Yrkeshögskolan

Komvux i Enköping erbjuder kurser i egen regi på grundläggande och gymnasial nivå i bland annat svenska, engelska och matematik. Komvux bedriver även svenska för invandrar (SFI) och komvux som anpassad utbildning. Enköpings kommun erbjuder även externt upphandlade utbildningar. Generellt har antalet personer som läst på Komvux ökat när det gäller både personer i egen regi och i extern regi, med undantag för antalet unika personer i SFI som minskat.

Verksamheten arbetar utifrån läroplanens mål gällande exempelvis elevers delaktighet, främjande av demokratiska värden och elevers inhämtande av kunskaper. Resultatet för verksamheten visar att antalet godkända betyg per kurs är i nivå med föregående år. Utifrån verksamheternas kvalitetsrapporter bedömer förvaltningen att den kommunala vuxenutbildningen bedrivs i enlighet med de nationella målen och håller en god kvalitet.

Yrkeshögskolan i Enköping är utbildningsanordnare för statsfinansierade YH-program och YH-kurser på eftergymnasial nivå. Tre nya utbildningar har etablerats: IT-säkerhetsingenjör, Trädgårds- och odlingsarbetare samt Hållbara växtmiljöer, vilket har stärkt skolans koppling till både IT-sektorn och de gröna näringarna. Under 2024 beviljades YH även pilotverksamhet inom yrkesutbildning på gymnasial nivå för vuxna så kallad nationell yrkesutbildning (NY), med inriktning på trädgårds- och odlingsarbetare. De nya utbildningarna har medfört att vi sedan 2022 gått från 60 till 300 studeranden. Resultatet från utbildningarna visar att en hög andel av eleverna går ut med examen och även att en hög andel av de som går ut yrkeshögskoleprogrammen leder till jobb. Förvaltningen bedömer att kvalitén för utbildningen inom yrkeshögskolan är god.

Förvaltningsövergripande analys

En utmaning för samtliga skolformer är att fler elever än tidigare utmanar i sina beteenden. Vi ser även en ökande trend gällande psykisk ohälsa bland barn och unga samt en tendens till ökande skillnader i barn och ungas uppväxtvillkor. Målet om att öka barn och ungas framtidstro bedöms som särskilt viktigt för att hantera denna utveckling. Tendenserna gör också skolans kompensatoriska uppdrag särskilt viktigt, och för att möta detta bör vi se över strukturersättningens utformning. Förvaltningen bedömer att fritidshemmets verksamhet är en till viss del outnyttjad resurs som bland annat kan kompensera för barns olika uppväxtvillkor. De utmaningar som har adresserats gällande fritidshemmets verksamhet behöver samtidigt åtgärdas och tillgången till verksamheten behöver bli mer jämlik.

Förvaltningen konstaterar vidare att teknikutveckling ger verksamheterna ytterligare verktyg att anpassa undervisningen efter individuella behov och därmed öka likvärdigheten. Inte minst är det tydligt att framväxten av artificiell intelligens både utmanar och skapar möjligheter. Distansundervisning är ytterligare ett exempel som i förvaltningens bedömning skulle möjliggöra att undervisning når fler elever och därmed öka likvärdigheten.

Behovet av ersättnings- eller nybyggnationer samt kapacitetsökning finns inom såväl förskola som grundskola. Gymnasiet har denna höst flyttat in i nya lokaler. I synnerhet för grundskolan är det framtida behovet av kapacitetsökning och eventuell justering av placeringsområdena angelägna åtgärder.

Förvaltningsövergripande utvecklingsinsatser för 2025

Utvecklingsinsatser	Beskrivning och planering för 2025
Ökad framtidstro hos barn och unga	Verksamheterna i förvaltningen har med stort engagemang arbetat med detta mål under 2024 och arbetat kommer fortsätta under 2025. Målet finns närmare beskrivet i nämndplanen för 2025. Förvaltningen arbetar med flera insatser bland annat genom att integrera målet i det systematiska kvalitetsarbetet, utveckla ett relationsskapande arbetssätt med eleverna samt främja elevers närvaro och arbete med likvärdighet.
Översyn av strukturbeloppet	Strukturbeloppet ska kompensera för socioekonomiska skillnader i elevsammansättningen mellan olika skolor. En översyn av strukturbeloppet har påbörjats och kommer genomföras i två steg. I det första steget planeras en översyn gällande ersättning som tilldelas med antalet nyanlända elever som grund. Antalet nyanlända elever har minskat kraftigt, vilket gör att ersättningen per elev har mer än dubblats och bedöms nu som omotiverat hög. I det andra steget kommer övriga faktorer som har betydelse för strukturbeloppets storlek att ses över exempelvis föräldrars utbildningsbakgrund och andelen som är mottagare av försörjningsstöd.
Utveckling av arbetet med fritidshem	Det finns ett stort behov av att säkerställa kompetensförsörjningen gällande fritidshem i synnerhet kopplat till vissa skolor som har särskilda utmaningar. Fritidshemmets likvärdighet samt kompletterande och kompensatoriska uppdrag försvåras avsevärt av att barn till arbetssökande och föräldralediga inte har tillgång till verksamheten.
Digitalisering och AI	Nämnden har tilldelats särskilda medel för satsningar inom digitalisering och AI. Förvaltningen avser att använda dessa medel till kompetensutveckling, samt att testa nya digitala verktyg samt utveckla arbetsmetoder för att ta tillvara på teknikens möjligheter. Förvaltningen har tagit fram en handlingsplan för detta (se bilaga 1).

Utvecklingsinsatser	Beskrivning och planering för 2025
Översyn av tilläggsbelopp	Under 2024 har en utredning påbörjats gällande att se över tillämpningen av tilläggsbelopp. Tilläggsbelopp ger skolor och förskolor ekonomisk kompensation för kostnader som de har på grund av elever med extraordinära behov av särskilt stöd. Den initiala utredningen visar att det behövs resursförstärkande och kvalitetshöjande åtgärder relaterat till handläggningen av tilläggsbeloppen. Vi planerar att se över våra riktlinjer och arbetsprocesser relaterat till hanteringen av tilläggsbelopp.
Översyn av placeringsområden för grundskolan	Under de närmaste åren kommer vissa skolor att ersättas eller byggas ut. Lillsidanskolan kommer exempelvis ersätta Enögla skolan och få utökad kapacitet. Samtidigt har flera skolor exempelvis St. Ilian utmaningar gällande kapacitetsbrist. Detta gör att justeringar och översyn av nuvarande placeringsområden behöver göras.

Uppföljning av förvaltningsövergripande utvecklingsinsatser för 2024

I föregående års kvalitetsrapport lyftes fem utvecklingsområden för 2024. De första tre utvecklingsområdena sammanfaller med de nämndmål som beslutades i nämndplan för 2024. Detta gällde *Ökad framtidstro hos barn och ungdomar*, *Öka andelen elever i årskurs 9 som når behörighet till gymnasiet* samt *öka andelen elever på gymnasiet som fullföljer sin utbildning*. En mer utförlig uppföljning av dessa mål görs i *utbildning- och arbetsmarknadsnämndens verksamhetsberättelse för 2024*.

Förvaltningen har aktivt arbetat med målet om framtidstro. Det är ett mål som mottagits med stor entusiasm hos verksamheten och målet har varit tema på planeringsdagar och ledarskapsforum. Målet har också arbetats in i lednings- och styrningssystemet. För att få en mätbar indikator på framtidstro har förvaltningen utgått ifrån enkätundersökningen *liv och hälsa* som Uppsala läns kommuner regelbundet gör. Resultatet indikerar på en nedåtgående trend där barn och ungdomars framtidstro, i synnerhet när det gäller utvecklingen i världen i stort, har minskat under de senaste tio åren, men även en positiv syn på den egna personliga framtiden har minskat.

När det gäller andelen elever i årskurs nio som når gymnasiebehörighet har andelen gått ner något. En stor del av nedgången förklaras av en ökning av antalet elever som påbörjar sin utbildning i kommunen under nionde året, och som har en bristande skolgång sedan tidigare. Se även analysen i avsnitt 5 gällande grundskolan. Examensgraden efter årskurs 3 på gymnasiet har minskat något under innevarande år. Se även analysen i avsnitt 6 gällande gymnasieskolan.

Det fjärde utvecklingsområdet var översyn av strukturbeloppet, vilket har beskrivits i föregående avsnitt. Ett femte utvecklingsområde var kompetensinsatser med anledning av att förskolornas pedagoger har signalerat att antalet barn som utmanar ökar och i och med detta har vi identifierat ett behov av kompetensutveckling. I samarbete med enheten forskning och utveckling har detta resulterat i en kompetensinsats för alla förskolors pedagoger med utgångspunkten Alla barns rätt till en likvärdig förskola med barnet i centrum. David Edfeldt legitimerad psykolog och författare bjöds in att föreläsa med innehåll Att förebygga ett problemskapande beteende och berättade bland annat om vad det är som leder till problemskapande beteenden, Hur pedagogerna kan ta kommandot i kritiska situationer och hur kan de öka de positiva stunderna med barnen. Arbetet fortsätter nu ute på förskolorna och pedagogerna är i hög grad nöjda med insatsen.

2 Bakgrund

Denna rapport syftar utifrån huvudmannens perspektiv till att följa upp kvalitén i den kommunala utbildningsverksamheten, analysera orsakerna till utbildningens resultat samt identifiera insatser i syfte att utveckla utbildningen utifrån de nationella målen.

2.1 Regler gällande systematiskt kvalitetsarbete i skolväsendet

Det systematiska kvalitetsarbetet i förskolan, grundskolan, gymnasieskolan och den kommunala vuxenutbildningen regleras i skollagen. Där framgår att både skolenheterna och huvudmannen systematiskt och kontinuerligt ska planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen så att de nationella målen för utbildningen nås. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen vidta nödvändiga åtgärder. Skolverket har gett ut allmänna råd gällande systematiskt kvalitetsarbete.

Figur: Systematiskt kvalitetsarbete i skolan

Källa: Skolverkets föreskrifter och allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete i skolväsendet.

Huvudmannen är ytterst ansvarig för att säkerställa att utbildningen i hela organisationen motsvarar lagens krav på kvalitet och likvärdighet, att utbildningen är förankrad i vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt att skollagens föreskrifter om systematiskt kvalitetsarbete följs. Huvudmannens ansvar innebär också att skapa förutsättningar för verksamheterna genom att fördela resurser och organisera verksamheten utifrån lokala förutsättningar.

Yrkeshögskolan regleras inte av skollagens krav på systematiskt kvalitetsarbete, utan lyder under särskilda bestämmelser och myndigheten för yrkeshögskola. Då även detta är en utbildningsverksamhet ingår den på liknande sätt i förvaltningens systematiska kvalitetsarbete och vi har därför valt att inkludera även denna verksamhet i rapporten.

Rektorn ansvarar för att det systematiska kvalitetsarbetet genomförs på enhetsnivå under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Att arbetet bedrivs på både enhetsnivå och huvudmannanivå betyder inte att de är skilda från varandra utan huvudman och rektor är beroende av varandra i arbetet. Kvalitetsarbetet på de olika nivåerna behöver integreras.

Huvudmannen sätter upp ramarna för det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå, vilket påverkar enheternas kvalitetsarbete, och huvudmannen ska också säkerställa att ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivs på enhetsnivå. Huvudmannen har i vissa fall bäst förutsättningar att ta fram statistik och underlag som enheterna kan använda i sina analyser. Enheternas analyser är ett viktigt underlag för huvudmannen i sitt kvalitetsarbete. Identifierade behov kan också leda till att åtgärder beslutas på huvudmannanivå som sedan implementeras och följs upp på enhetsnivå.

2.2 Systematiskt kvalitetsarbete i Enköpings utbildningsförvaltning

För att säkerställa det som beskrivits i föregående avsnitt behöver huvudmannen ta fram rutiner och ramverk för kvalitetsarbetet på huvudmannanivå, kvalitetsarbetet på enhetsnivå, dokumentation av arbetet samt dialogen mellan huvudmannanivå och enhetsnivå.

I Enköping skriver verksamheterna kvalitetsredovisningar som slutredovisas i januari varje år. Strukturen för kvalitetsredovisningarna bygger framför allt på läroplanen för respektive skolform. För verksamheterna inom förskola, grundskola och gymnasieskolan så görs utöver slutredovisningen även delredovisningar utifrån olika områden i läroplanen vid två tillfällen under året:

- K1 - Kvalitetsredovisning 1 (Maj): Fokus på värden som exempelvis upplevelse av trygghet, hälsa och samverkan mellan hem och skol.
- K2 - Kvalitetsredovisning 2 (Augusti): Fokus på kunskaper samt resultat som exempelvis betyg, nationella prov, elevers behörighet till vidare utbildning.
- K3 - Kvalitetsredovisning 3 samt slutredovisning (januari nästkommande år): Fokus på förutsättningar och resurser som elevantal, personalresurser och lärarbehörighet. Verksamheterna ska göra en sammantagen analys utifrån resultatet och redovisa framtidsytande åtgärder inför nästa år som syftar till att utveckla skolans resultat. I samband med kvalitetsredovisning tre fastställs även övriga delar av kvalitetsredovisningen till en rapport.

Verksamheternas kvalitetsredovisningar ligger till grund för kvalitetsdialoger och huvudmannens kvalitetsrapport, vilken upprättas en gång om året. Verksamhetscheferna för respektive verksamhet ger en muntlig redovisning av resultaten från K1 och K2 till nämnden i anslutning till verksamheternas delredovisningar under året.

Huvudmannens kvalitetsrapport ska ge en övergripande bild av verksamheternas kvalitet samt identifiera åtgärder på huvudmanna-/förvaltningsnivå för att utveckla utbildningens resultat. Som underlag till rapporten ligger enheternas kvalitetsredovisningar, resultat från kvalitetsdialogerna samt ytterligare underlag i form av exempelvis lokal och nationell statistik.

2.3 Rapportens disposition

Strukturen i kommande avsnitt i rapporten är uppdelad utifrån skolformerna: förskola, grundskola (inkl. förskoleklass och fritidshem), gymnasieskola, vuxenutbildning samt yrkeshögskola.

Avsnitten för respektive skolform inleds med en beskrivning av verksamheten i Enköping utifrån exempelvis elevunderlag, vilka skolenheter som finns, personalsammansättning och ekonomiska förutsättningar, samt identifierade utmaningar relaterat till dessa förhållanden.

I efterföljande underavsnitt beskrivs kortfattat skolformens nationella mål. Beskrivningen är övergripande och har sin grund i skollagen, läroplanen och Skolverkets nationella målsättningar för skolformen. I det tredje underavsnittet görs sedan en analys utifrån framför allt läroplanens olika områden med mål och riktlinjer. Denna analys har genomförts av verksamhetscheferna för respektive skolform och analysen bygger i hög utsträckning på informationen i verksamheternas kvalitetsredovisningar.

I det fjärde underavsnittet beskrivs åtgärder på huvudmanna-nivå som förvaltningen planerar att arbeta vidare med under kommande år i syfte att stärka verksamheternas kvalitet inom respektive skolform

3 Förskola

Enköpings kommun har 19 kommunala förskolor med 3 tillhörande bussar. Kommunen erbjuder också kväll, natt och helg-verksamhet och har också en öppen förskola. I och med att Enköpings kommun är ett finskt förvaltningsområde finns här även en finstalande grupp på Enögla förskola.

3.1 Verksamheten i Enköping

Barn i förskoleåldern i Enköping

Tillgången till förskola är viktig för barns utveckling och lärande. Från tre års ålder så har alla barn rätt att delta i allmän förskola och sedan den 1 juli 2023 är ett lagkrav att arbeta aktivt med att få fler barn att börja förskolan, bland annat genom uppsökande verksamhet. Det är därför intressant att se hur många barn inom en kommun som är inskrivna i förskola, oavsett regi. I Enköping kommun finns knappt 3000 barn i förskoleålder (1-5 år). Av dessa är knappt 85 % inskrivna i förskolan. Detta är något färre än genomsnittet för riket, men skillnaden mellan Enköping och resten av riket har under de senaste åren minskat. Andelen barn som är inskrivna på förskolan har också ökat under de senaste åren.

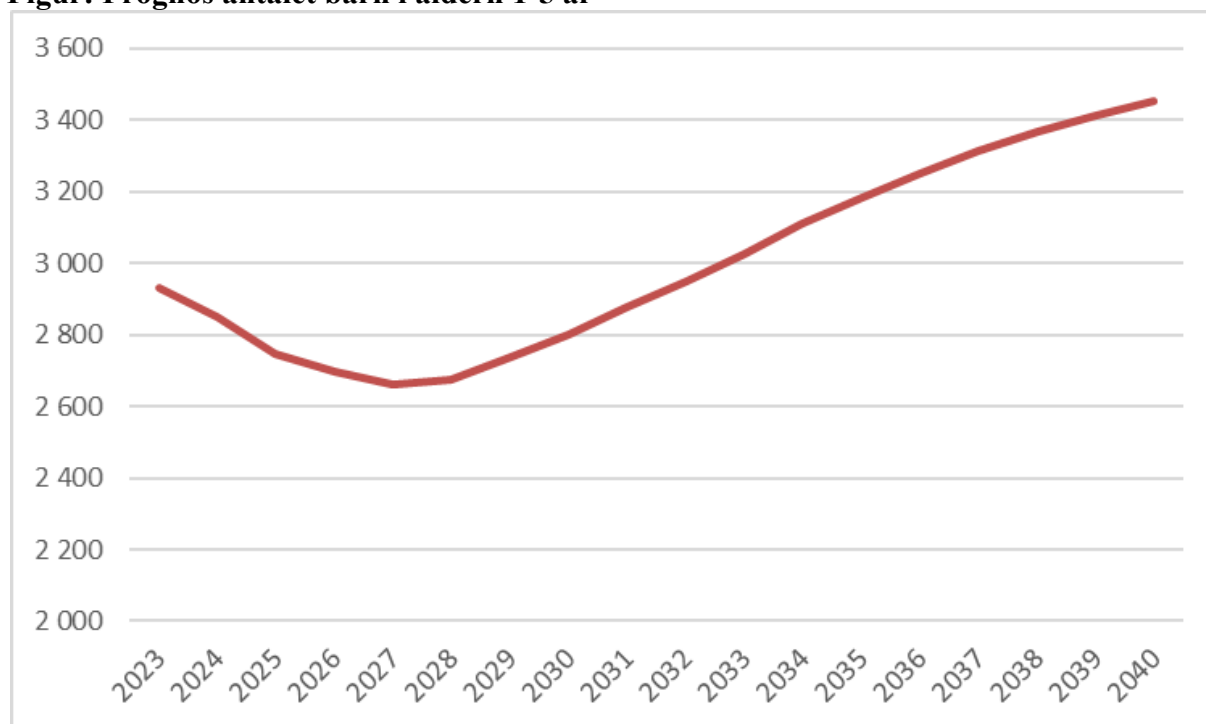
	2021	2022	2023
Antalet barn 1-5 år kommunen	3 097	3 019	2 931
Andel barn 1-5 år inskrivna i förskola, andel (andel i riket)	81.2 % (85,5)	83.9 % (85,8)	84,5 % (86,6)
Andel barn 1-2 år inskrivna i förskola	66.5 % (70,6)	69.9 % (71,1)	72,4 % (72,7)

Andel barn 3-5 år inskrivna i förskola	89.4 % (95,0)	91.9 % (95,2)	91.3 % (95,3)
--	---------------	---------------	---------------

Källa: Kolada

Barnunderlaget framöver är relevant utifrån verksamheternas förutsättningar att planera sin verksamhet. I november 2024 publicerade kommunen en ny befolkningsprognos. Av befolkningsprognosen så följer att antalet barn i förskoleålder förväntas att minska för att vara som lägst vid 2028. Barnantalet förväntas då att vara knappt 9 % lägre än 2023.

Figur: Prognos antalet barn i åldern 1-5 år

Källa: Kommunens befolkningsprognos november 2024

Barn i kommunal förskoleverksamhet

	2022	2023	2024
Antal barn i egen regi (andel inom parentes)	1 841 (68%)	1 690 (63%)	1 611 (64%)

Källa: Lokal statistik avser december varje år

Antalet barn i kommunal regi uppgick i december 2024 till 1611 barn, vilket är en nedgång från föregående år. Det finns en stor årsvariation i antalet barn på förskolan. 2024 var antalet barn som högst i maj med 1829 barn, innan barn i aktuell ålder går vidare till förskoleklass. Barnantalet var som lägst i augusti med 1504 barn varefter förskolan fylls på med nya barn som skolas in under året.

Andelen barn i kommunal regi ligger ungefär på samma nivå som föregående år. Sett ur ett längre tidsperspektiv har andelen barn i kommunal regi sjunkit något. I jämförelse med riket har Enköping kommun cirka 10 procentenheter lägre andel barn i kommunal regi.

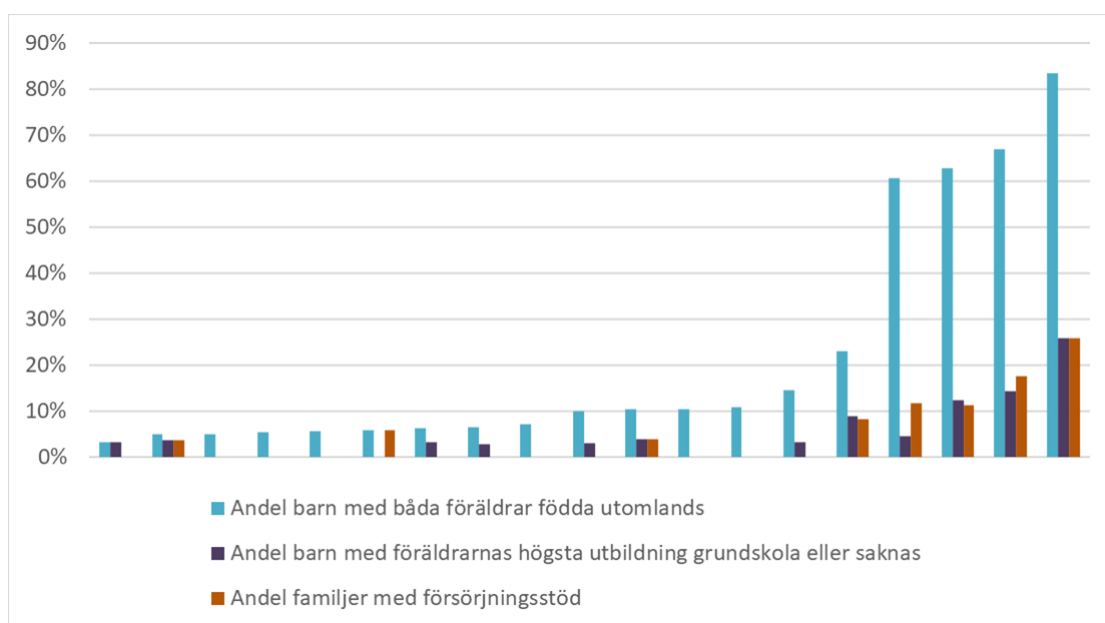
Antalet barn i kommunens 19 förskolor varierar från 41 barn upp till 120 barn. De flesta rektorer håller till stor del eller till viss del med om påståendet att barngrupperna har en lämplig storlek och sammansättning. Flera rektorer lyfter att de yngre barnens grupper har

lämplig storlek medan att de äldre barnens grupper är större. Vissa rektorer lyfter även att det går färre barn i deras verksamhet än vad de har kapacitet för. Vissa rektorer lyfter även ökande vistelsetider på förskolan som en utmaning.

Resursfördelning ska utgå ifrån barnens förutsättningar och behov. Barnens socioekonomiska bakgrund varierar kraftigt mellan förskolorna. Indikatorer på socioekonomiskt svagare ställning är exempelvis andelen barn med föräldrar som har lägre utbildningsbakgrund, att familjen har försörjningsstöd eller att båda föräldrarna är utrikesfödda.

Den förskola som har flest barn där båda föräldrarna är utrikesfödda har 84 % sådana barn jämfört med 3 % för den förskolan med lägst andel. När det gäller utbildningsbakgrund varierar andelen barn vars föräldrars utbildning är högst grundskola eller saknas/okänd från knappt 26 % ner till 0 %. När det gäller andelen familjer med försörjningsstöd varierar även detta från knappt 26 % till 0 %. Det finns en stark grad av samvariation där förskolor som har hög frekvens på en socioekonomisk indikator även får höga värden på övriga.

Diagram: Socioekonomiska faktorer grupperat och uppdelat per förskola

Källa: SCB (avser oktober 2023)

Personalsammansättning

	2022	2023	2024
Andel legitimerade förskollärare	36 %	40 %	39 %
Antal barn per legitimerad förskollärare	-	10,8	10,5
Barn per personal		4,3	4,0
Sjukfrånvaro (%)	11,1	9,5	10,0

Källa: Lokal statistik

Andelen legitimerade förskollärare var i december 2024 39 procent, vilket är en svag minskning mot 2023. Andelen förskollärare skiljer sig dock mellan enheterna, där den högsta andelen ligger på 55 % och den lägsta 28 %. Antalet barn per förskollärare varierar också kraftigt mellan verksamheterna. Den förskola som har lägst antal barn per förskollärare har knappt 6 barn, medan den förskola som har flest barn har knappt 14 barn per förskollärare.

Även när det gäller antalet barn per barnskötare och förskollärare är variationen stor från 2,7 barn till 5,3 barn per ovan nämnd personal. Genomsnitt för alla kommunala verksamheter är 4,0 barn per förskollärare och barnskötare, vilket är något lägre än föregående år.

Flera rektor lyfter samtidigt att de ser problem med statistiken gällande personal blir missvisande exempelvis för att långtidssjukskrivna personer räknas in, att personal räknas in som är dedikerat till ett specifikt barn med stort behov av särskilt stöd eller att de misstänker att personer som arbetar deltid räknas som heltider.

Förskola	Antal barn	Barn per förskollärare och barnskötare	Barn per förskollärare	Andelen förskollärare
Bolmörtens förskola	65	4,1	10,8	38 %
Enögla förskola	107	3,3	8,9	38 %
Fannalunds förskola	74	3,7	9,3	40 %
Fjärdhundra förskola	79	4,9	13,2	38 %
Grillby förskola	101	3,4	10,1	33 %
Gröngarns förskola	89	4,2	12,7	33 %
Gånsta förskola	75	4,4	12,5	35 %
Hummelsta förskola	111	5,3	13,9	38 %
Korsängens förskola	117	4,5	9,8	46 %
Kraftens förskola	82	3,2	8,2	38 %
Lillkyrka förskola	65	3,6	13,0	28 %
Lärlingens förskola	87	3,8	12,4	30 %
Munkkällans förskola	100	4,2	9,1	46 %
Sagogrändens förskola	95	3,8	9,5	40 %
Salnecke förskola	56	5,1	9,3	55 %
Skolsta förskola	47	3,6	11,8	31 %
Storskogens förskola	41	2,7	5,9	47 %
Åkersbergs förskola	120	4,8	12,0	40 %

Källa: Lokal statistik (antal barn avser december 2024 och antal personal avser november.)

Många rektorer lyfter att personalgruppen har en god kompetens. Det varierar samtidigt mellan enheterna i vilken utsträckning rektorerna bedömer att personalen har nödvändig kompetens. Vissa rektorer lyfter utmaningar gällande att få till kompetensutveckling utifrån både ekonomi och att få utrymme tidsmässigt för kompetensinsatser. Flera rektorer lyfter behovet att höja kompetensen vad gäller barn med rätt till särskilt stöd.

Förskolan har högst sjukfrånvaro bland utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens verksamheter. Sjukfrånvaron har ökat något sedan föregående år. Sjukfrånvaron skiljer sig också väsentligt mellan enheterna, där den högsta noteringen ligger på 19,3% och den lägsta 2,8 %. Vissa enheter har en sjunkande sjukfrånvaro medan sjukfrånvaron för vissa enheter stiger något. En grupp av rektorer arbetar tillsammans med HR för att ta fram friskfaktorer i arbetet med att minska sjukfrånvaron.

Lokaler

Vad gäller lokaler finns även där skillnader mellan enheterna, flera rektorer skattar lokaler lågt men också flera som är mycket nöjda. Rektorerna beskriver hur man arbetar för att nyttja de möjligheter som lokalerna erbjuder så väl som möjligt. De negativa synpunkterna handlar främst om lokaler som är slitna och/eller inte ändamålsenligt utformade.

Ekonomiska förutsättningar

De kommunala förskolorna får ersättning i form av ett grundbelopp per barn (barnpeng), tilläggsbelopp som ska kompensera för kostnader för barn med extraordinära stödbehov, samt ett strukturbelopp som kompenserar för socioekonomiska skillnader i barnunderlaget för olika förskolor. I Enköping avsätter 4 % av ramanslaget till förskola för socioekonomisk omfördelning. Utöver detta kan verksamheterna även ansöka om statsbidrag, men förskolan har betydligt färre riktade statsbidrag än exempelvis grundskola.

Kostnaden per barn i Enköping 2023 var något lägre än genomsnittet för riket. Skillnaden har också minskat under de senaste åren. Detta följer även utvecklingen för den modellberäknade nettokostnadsavvikelsen. 2021 var den förväntade referenskostnaden för barn utifrån en uppsättning strukturvariabler drygt 10 % lägre än den faktiska nettokostnaden, medan samma siffra för 2023 var knappt en halv procent.

Nyckeltal	Område	2021	2022	2023
Kostnad kommunal förskola, kr/inskrivet barn	Enköping	172 645	176 861	183 150
	Riket	165 511	171 897	184 761
Nettokostnadsavvikelse förskola inkl. öppen förskola, (%)	Enköping	-10.3	-0.6	-0.5

Källa: Kolada

3.2 Förskolans nationella mål

Förskolan ska erbjuda varje barn en trygg och god miljö där utbildningen bildar en helhet av omsorg, utveckling och lärande. Varje barn som har rätt till förskola ska ha lika tillgång till utbildning. I förskolan ska varje barn få en utbildning av hög kvalitet som ger barnet goda möjligheter till lek, rörelse, utveckling och lärande samt förbereder för fortsatt utbildning. Varje barn ska få den ledning, det stöd och den stimulans denne behöver för att kunna nå så långt som möjligt i sitt lärande och sin utveckling och utbildningen. Varje barn ska också stimuleras i sin språkutveckling i svenska och ges goda möjligheter att utveckla sin förmåga att kommunicera.

I läroplanen för förskolan (Lpfö18) finns mål och riktlinjer utifrån olika områden. Följande områden ligger till grund för kvalitetsuppföljningen som görs av förskolorna i kommunen:

- Normer och värden
- Omsorg, utveckling och lärande
- Barns delaktighet och inflytande
- Förskola och hem
- Övergång och samverkan

3.3 Resultat och analys

I detta avsnitt följer en redovisning av resultat och analys gällande områdena i läroplanen för förskolan. Öppna förskola och kväll, natt och helgverksamhet redovisas också. Resultat och analysen bygger på de kvalitetsrapporter som verksamheterna rapporterat in. Resultatet har sedan bearbetats av verksamhetschefen i dialog med rektorsgruppen för förskolan.

3.3.1 Normer och värden

Förskolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera barnen att efterhand omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling i olika sammanhang.

Samtliga förskolor arbetar aktivt med samtliga av målen som är centrala i förskolan. Det är avancerade mål, vilket kräver pedagoger som är goda förebilder som har förmåga att på ett lyhört sätt väva in barnens funderingar och handlande i den planerade undervisningen. Pedagogerna använder olika material och metoder, såsom kompisböcker, känslokort och dramatisering, för att lära barnen om allas lika värde, respekt och solidaritet.

Alla förskolor ska ha en likvärdig grund som utgår från våra styrdokument, vår gemensamma verksamhetsidé, nämndmål och kommunens gemensamma mål. I förra årets kvalitetsuppföljning framkom behov av kompetensutveckling inom området barn som utmanar. Ledning och rektorer såg även ett behov utifrån ett likvärdighetsperspektiv att lyfta frågan om förskolornas organisering. Behov av att tillsammans lyfta det faktum att förskolan har utmaningar med ett sviktande barnunderlag. Detta resulterade i en gemensam studiedag i samarbete med enheten forskning och utveckling (FOU) för alla våra pedagoger. Vi ser detta som ett påbörjat likvärdighetsarbete som fortsatt behöver arbetas med.

Mångfaldens förskola nämns ofta som en viktig del av kompetensutvecklingen. Förskolorna arbetar med att inkludera fler språk och kulturer i undervisningen och att skapa en inkluderande miljö där alla barn känner sig välkomna och respekterade. Flera förskolor önskar ett fortsatt fördjupat arbete för att ytterligare integrera mångfald och språkutveckling i undervisningen.

Att dela in barnen i mindre grupper har visat sig vara effektivt för att skapa starkare relationer och minska konflikter. Barnen får mer uppmärksamhet och stöd från pedagogerna, vilket gynnar deras sociala utveckling. För att stödja barnens kommunikation och förståelse planerar flera förskolor att utöka användningen av bildstöd och TAKK (Tecken som Alternativ och Kompletterande Kommunikation). Att arbeta fördjupat över tid beskriver rektorerna är en framgångsfaktor och förskolorna planerar att fortsätta utveckla pedagogernas förhållningssätt och relationsskapande gentemot barnen för att främja ett positivt och inkluderande klimat.

Det förebyggande arbetet och plan mot diskriminering och kränkande behandling (PDK) görs på varje förskola i en gemensam mall. Det som framkommit är att mallen behöver förbättras och göras mer användarvänlig.

3.3.2 Barns delaktighet och inflytande

Utbildningen i förskolan ska lägga grunden för att barnen ska förstå vad demokrati är. Barnens sociala utveckling förutsätter att de alltefter förmåga får ta ansvar för sina egna handlingar och för miljön i förskolan. Barn har rätt till delaktighet och inflytande. De behov och intressen som barnen själva på olika sätt ger uttryck för ska ligga till grund för utformningen av miljön och planeringen av utbildningen.

Framtiden är hoppfull och ett av alla våra skolformers gemensamma mål är att barn och ungas

känsla för en positiv framtidstro ska öka. Detta gemensamma mål har bidragit till ett starkt engagemang på våra förskolor där de undersöker begreppet tillsammans och även hur det kan synas i verksamheten och hos barnen att vi har detta gemensamma mål. Det är för tidigt att dra några slutsatser mer än att det är angeläget mål att arbeta med och att det också starkt hänger samman med arbetet för hållbar utveckling. Förskolorna planerar att arbeta vidare med att stärka barnens framtidstro och förståelse för demokratiska principer. Detta kan inkludera att involvera barnen i planeringen av verksamheten och att skapa forum för barnens röster att bli hörda.

Även inom detta målområde lyfts språkets betydelse och arbetet med mångfaldens förskola samt vikten av tillgängliga och föränderliga lärmiljöer som viktiga delar i arbetet med barns delaktighet och inflytande. Förskolorna arbetar aktivt med att anpassa lärmiljöerna efter barnens intressen och behov. Genom att göra material och aktiviteter tillgängliga för barnen, får de möjlighet att påverka sin dag på förskolan och känna sig delaktiga i sin egen lärandeprocess.

Vi kommer att fortsatt hålla i demokratiuppdraget och arbetet med Mångfaldens förskola och det språkutvecklande arbetet då det är nyckeln till hur väl barnen lyckas i sitt lärande. En återkommande framgångsfaktor är att pedagogerna är närvarande, lyhörda och aktivt lyssnar på barnens uttryck och behov. Detta bidrar till att barnen känner sig sedda och hörda, vilket stärker deras delaktighet och inflytande.

Arbetet med barns rättigheter och barnkonventionen är centralt i många förskolor. Genom att lyfta fram barnens rättigheter och diskutera dem med barnen, ökar deras medvetenhet om sina egna rättigheter och möjligheter att påverka.

3.3.3 Förskola och hem

För att skapa bästa möjliga förutsättningar för att barnen ska kunna utvecklas rikt och mångsidigt ska förskolan samarbeta på ett nära och förtroendefullt sätt med hemmen.

Den dagliga kontakten vid hämtning och lämning är central för samarbetet mellan förskola och hem. Pedagogerna lägger stor vikt vid att möta varje barn och vårdnadshavare för att utbyta viktig information och skapa en trygg och förtroendefull relation.

Utvecklingssamtal erbjuds regelbundet, oftast en eller två gånger per år. Dessa samtal ger vårdnadshavarna möjlighet att diskutera barnets utveckling, trivsel och behov. Samtalen kan ske fysiskt, via telefon eller digitalt.

Förskolor som erbjuder olika former av kommunikation, såsom fysiska möten, telefonsamtal, sms och information i vår digitala plattform, upplever att de når fler vårdnadshavare och kan anpassa kommunikationen efter deras behov. Men det finns fortsatt utmaningar i att öka intresset hos vårdnadshavarna att ta del av förskolans arbete, arbete pågår i att hitta former för samverkan som förväntas att öka vårdnadshavares intresse och engagemang.

Förskolorna använder vår digitala plattform, Infomentor för att kommunicera med vårdnadshavare. Vi har upphandlat en ny lärplattform 2025 den nya plattformen är Unikum. Lärplattformen används för att ge insyn i barnens vardag och lärande. Responsen från vårdnadshavarna varierar, men många uppskattar att få bilder och uppdateringar om barnens aktiviteter.

Förskolor med många vårdnadshavare som har annat modersmål än svenska upplever utmaningar med kommunikationen. Användning av tolk och flerspråkiga pedagoger är viktiga insatser för att säkerställa att informationen når fram och att vårdnadshavarna känner sig delaktiga.

Förskolorna planerar att fortsätta utveckla introduktionen av nya barn och vårdnadshavare för att skapa en trygg och förtroendefull start. Detta inkluderar att ha tydliga rutiner och uppföljningssamtal efter introduktionen.

3.3.4 Omsorg, utveckling och lärande

Utbildningen i förskolan ska bidra till att barnet utvecklar en förståelse för sig själv och sin omvärld. Utforskande, nyfikenhet och lust att leka och lära ska vara grunden för utbildningen. Den ska präglas av att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Utbildningen i förskolan ska ta sin utgångspunkt i läroplanen samt barnens behov, erfarenheter och det de visar intresse för. Flödet av barnens tankar och idéer ska tas tillvara för att skapa mångfald i lärandet.

Detta område i läroplanen har flest mål och förskolan kan inte arbeta med alla mål samtidigt. Förskollärare ansvarar i samarbete med rektor att prioritera och målet är att ett barn ska ha fått möta samtliga läroplansmål under sin förskoletid.

Förskolorna har haft fokus på språkutveckling genom olika metoder som Före Bornholm, högläsning, rim och ramsor, samt användning av TAKK (Tecken som Alternativ och Kompletterande Kommunikation). Resultaten visar att barnens ordförråd och språkförståelse har ökat, och barnen har blivit mer engagerade i språkliga aktiviteter. Flera av rektorerna beskriver fortsatt att Före Bornholm är ett bra verktyg att stärka barnens språkutveckling. Våra förskollärare beskriver i sina analyser att undervisningen gör skillnad, de kan se en progression i barns lärande exempelvis genom ett mer varierat ordförråd hos barnen. Det framkommer även att förutsättningar kan se olika ut att bedriva ett systematiskt språkutvecklande arbete då man till exempel har en begränsad tillgång till förskollärare.

Flera förskolor har fokuserat på att integrera digitala verktyg i undervisningen, såsom iPads, projektorer och olika appar. Barnen har visat stort intresse för digitala verktyg och har utvecklat sina färdigheter inom detta område. Pedagogerna har också blivit mer bekväma med att använda digitala verktyg i undervisningen.

Utformningen och tillgängligheten av lärmiljöer har varit en viktig faktor för barnens lärande och utveckling. Förskolorna har arbetat med att skapa inspirerande och tillgängliga lärmiljöer både inomhus och utomhus. Detta har bidragit till att barnen har blivit mer nyfikna och engagerade i olika aktiviteter. Ett annat område som är mer framträdande är ett ökat intresse för fysisk aktivitet. Detta kan ha att göra med den uppmärksamhet det har fått medialt genom rapporteringen att barns motoriska förmåga har blivit sämre.

En framgångsfaktor som lyfts fram är vikten av närvarande pedagoger som aktivt deltar i barnens lek och lärande. Detta bidrar till att barnen känner sig trygga och vågar uttrycka sina känslor och behov.

En annan framgångsfaktor som bidragit till en ökad medvetenhet och ökad kunskap om undervisning hos våra förskollärare, har varit och är, det förskollärarnätverk vi driver tillsammans med FOU.

Fördjupning och långsiktighet är något som rektorerna återkommande beskriver som framgångsrikt. Att arbeta långsiktigt med mycket upprepning uppger pedagogerna som viktiga faktorer för barnens lärande.

3.3.5 Övergång och samverkan

Förskolan ska samverka på ett förtroendefullt sätt med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet för att stödja barnens utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. Inför övergångar ska de berörda skolformerna och fritidshemmet utbyta kunskaper, erfarenheter och information om innehållet i utbildningen för att skapa sammanhang, kontinuitet och progression i barnens utveckling och lärande. Det ska även finnas samarbetsformer som syftar till att förbereda barnen och deras vårdnadshavare inför övergångar från förskolan till förskoleklassen, skolan och fritidshemmet.

Förskolorna använder sig av vår gemensamma policy för övergångar till förskoleklass. Denna policy har bidragit till att skapa en tydligare och mer strukturerad övergångsprocess, vilket har underlättat samarbetet mellan förskola och skola. Användningen av en gemensam policy har bidragit till att förbättra kvaliteten på övergångarna. Policyn har skapat en tydligare struktur och likvärdighet i överlämningarna, vilket har underlättat samarbetet mellan förskola och skola.

Flera förskolor har upprättat tydliga rutiner och planer för övergången till förskoleklass. Detta inkluderar att boka in överlämningsdatum i god tid, ha strukturerade överlämningsamtal och använda kommungemensamma dokument för att säkerställa att all relevant information överförs.

Ett gott samarbete och regelbunden kommunikation mellan förskola och skola är avgörande för en lyckad övergång. Förskolorna rapporterar att de har haft bra dialoger med mottagande skolor och att de har arbetat tillsammans för att säkerställa en smidig övergång för barnen.

En återkommande utmaning är att skolorna har olika tidsplaner för när de vill ha överlämningsamtal, vilket kan skapa stress och tidsbrist för förskolornas pedagoger. Det finns ett behov av att synkronisera årshjulen mellan förskola och skola för att underlätta planeringen.

Förskolorna arbetar med att anpassa överlämningarna efter varje barns individuella behov. Detta inkluderar att ha extra samtal för barn med särskilda behov och att säkerställa att all relevant information om barnens styrkor och utmaningar överförs till skolan.

3.3.6 Öppen förskola

Enköpings öppna förskola är öppen för föräldralediga med barn som är 0 till 5 år. På öppna förskolan är både föräldrar och barn delaktiga i verksamheten och här finns plats för lek och samtal, möjlighet att träffa andra föräldrar och få stöd i sitt föräldraskap. Verksamheten är välbesökt och antalet besökare ökar stadigt. Totalt har de under 2024 haft 10 911 besökare jämfört med 2023 då antalet besökare var 7580. Att antalet besökare ökar är en utmaning då lokalerna är begränsade.

Då öppna förskolan även är en familjecentral finns möjligheten att träffa andra professioner så som sjuksköterska från barnavårdscentralen, barnmorska och kurator. Familjecentralen styrs av ett samverkansavtal mellan regionen, socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen.

SFI erbjuds på öppna förskolan och är uppskattad. Den vänder sig till föräldrar som är föräldralediga och barnet är med på undervisningen. Att erbjuda SFI kan möjliggöra för fler att komma ut i arbetslivet.

Öppna förskolans pedagoger har dessutom fått särskilt ansvar i den lagstyrda uppsökande verksamheten att hitta, informera och få fler barn in i förskola.

Verksamhetens personal har fått ta del av flera kompetensinsatser kring bland annat

Hedersrelaterat våld och förtryck. Verksamheten har identifierat flera utvecklingsområden exempelvis hur verksamheten skapar kontakt med familjer som är mer geografiskt utspridda, en föräldrautbildning för vårdnadshavare till barn 0-2 år samt att nå och skapa kontakt med föräldrar som har en neuropsykiatrisk funktionsnedsättning (NPF).

3.3.7 Kväll-, natt- och helgverksamhet

Nattugglan som är vår kväll-, natt- och helgverksamhet har i dagsläget 80 barn i åldrarna 1-12 år inskrivna. Behovet av denna verksamhet är stort. Verksamheten ligger i samma huskropp som Sagogrändens förskola och de barn som är i förskoleålder är oftast placerade på Sagogrändens under dagtid. Nu ska en ny förskola, Ripan byggas och då kommer Nattugglans verksamhet flyttas och organiseras i förskolans nya lokaler hösten 2025.

3.4 Utvecklingsområden för 2025

Utifrån den ovan analys har vi identifierat följande utvecklingsområden som vi planerar att arbeta med under 2025.

Utvecklingsområde	Beskrivning och planering för 2025
Fördjupning inom hållbar utveckling.	Undersöka om/vilket stöd, kompetensutveckling som önskas inom arbetet med hållbar utveckling. Hållbar utveckling kopplas samman med begreppet framtidstro vilket är ett gemensamt mål.
Likvärdig förskola, förhållningssätt, organisation och lärmiljöer	Vi fortsätter att ha fokus på likvärdighet. Då vi ser utmaningar med ett sviktande barnunderlag behöver vi arbeta bl.a med hur förskolorna organiserar sig. Vi fortsätter även arbetet med att skapa tillgängliga och inspirerande lärmiljöer och kommer under vt-25 ta hjälp av vår ateljérista, Hilde Bügelmeier som inspiratör för rektorer och i nätverket för våra förskollärare.
Fortsatt fokus på ett språkutvecklande arbete	Arbetet pågår med redan påbörjade utbildningsinsatser.
Barns närvaro och barns vistelsetider	Barns närvaro i förskolan är viktig då forskning visar att låg närvaro i förskolan även påverkar barnens närvaro senare i skolan. Vi behöver undersöka detta vidare samt även se över hur barnens utökade vistelsetider påverkar förskolornas organisering.

4 Grundskola

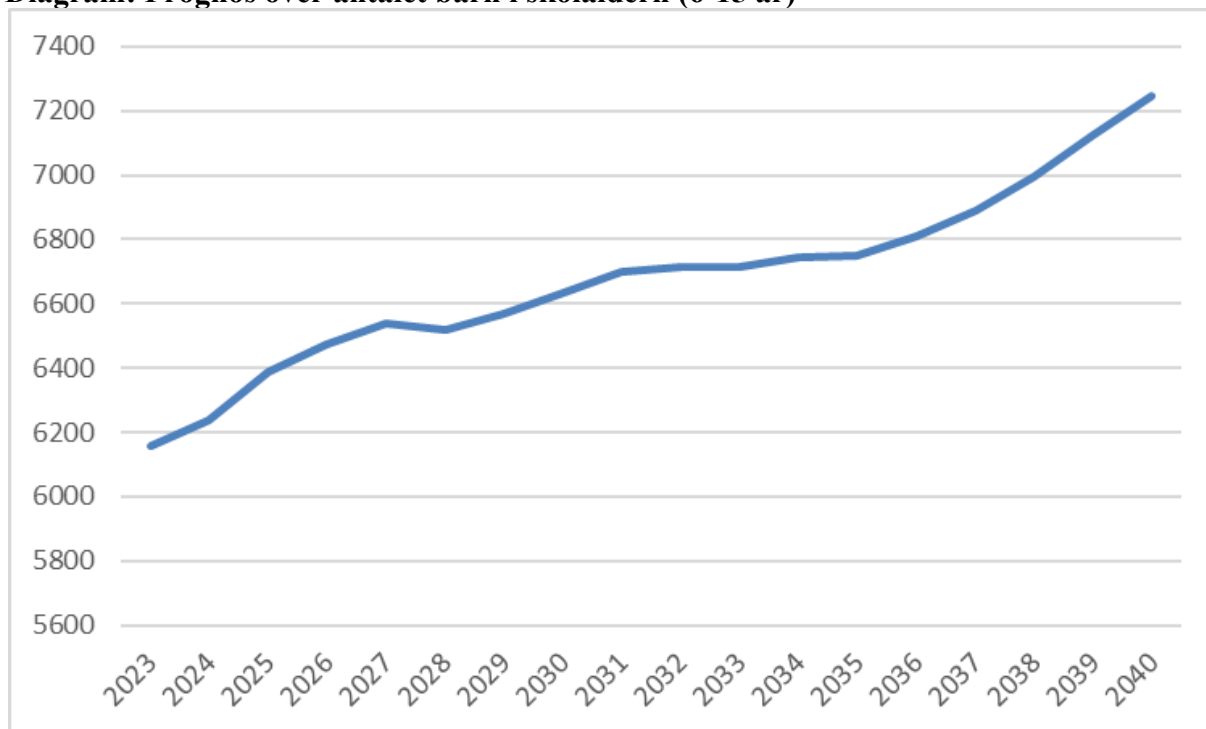
I kommunen finns 12 kommunala grundskolor samt två anpassade grundskolor. I detta avsnitt beskrivs och analyseras den verksamhet som Enköpings kommun bedriver inom grundskola, förskoleklass och fritidshem.

4.1 Verksamheten i Enköping

Barn i skolåldern i Enköping

I Enköping finns totalt drygt 6200 barn i grundskoleåldern inklusive förskoleklass och antalet elever har ökat under de senaste åren. Förväntningarna enligt den senaste befolkningsprognosen är att antalet barn i skolålder (6 - 15 år) kommer att öka kontinuerligt fram till 2040. Den minskning som under de närmaste åren förväntas att påverka förskolan syns alltså inte när det gäller gruppen skolbarn som helhet. Att några årskullar som går i förskolan under de närmaste åren är mindre kommer att kompenseras upp av andra årskullars storlek. Nedgången i antalet födda barn vägs även upp av förväntad inflyttning i kommunen. Samtidigt så ser vi en viss avmattning av ökningen av antalet barn i skolan från 2027 och de närmaste åren framåt.

Diagram: Prognos över antalet barn i skolåldern (6-15 år)

Källa: Kommunens befolkningsprognos 2024

Elever i den kommunala skolverksamheten

	2022	2023	2024
Antal elever i kommunal grundskola inkl. förskoleklass (andel i egen regi)	4 877 (80%)	4 984 (81%)	5 040 (81%)
Antal elever i kommunal anpassad grundskola (andel i egen regi)	86 (99%)	83 (99%)	84 (99%)
Antal elever i kommunalt fritidshem (andel i egen regi)	1 847 (89%)	2 006 (89%)	2 125 (90%)

Källa: Lokal statistik avser december.

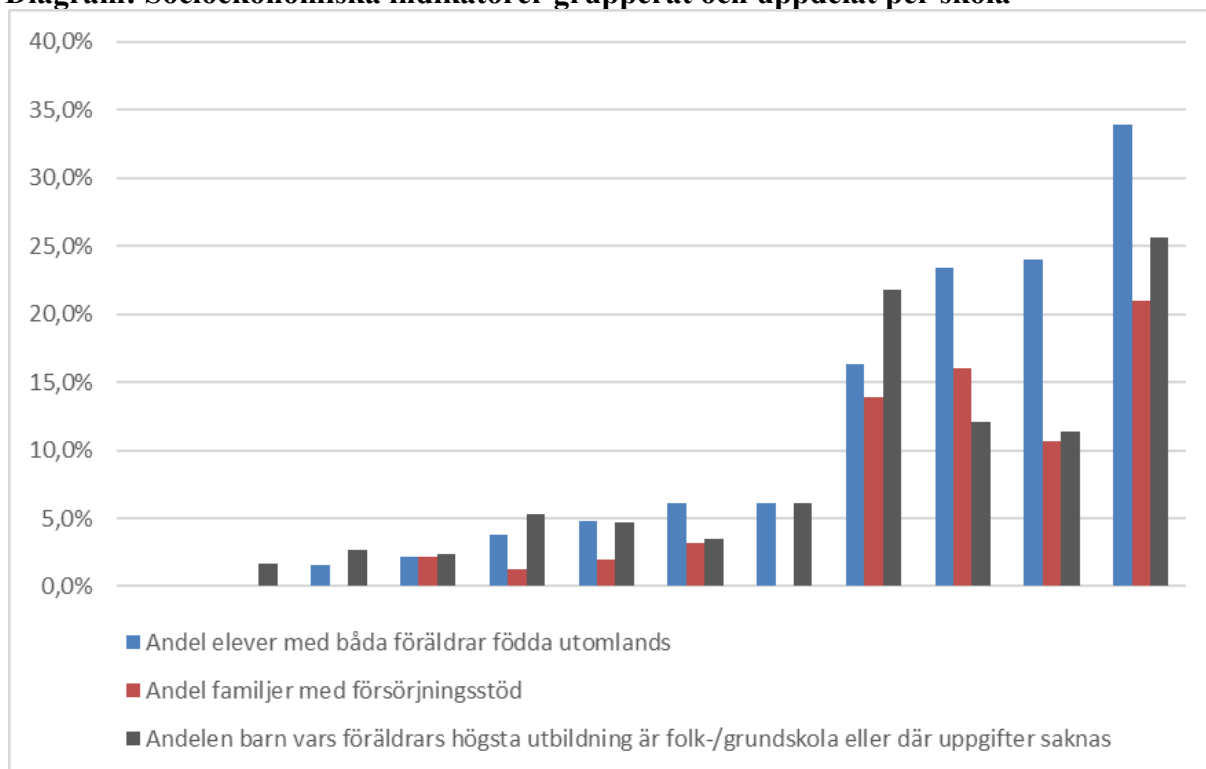
I de kommunala skolorna går drygt 5 000 elever, vilket motsvarar knappt 81 % av det totala elevunderlaget i kommunen. I kommunen finns tre fristående koncerner som driver totalt 6 fristående skolor. Andelen elever som går i fristående skolor ligger relativt stabilt över tid.

Storleken på kommunens grundskolor varierar från ca 150 elever upp till 830 elever. Fem grundskolor har verksamhet från förskoleklass upp till årskurs sex, medan fem grundskolor har verksamhet från förskoleklass upp till årskurs 9. En skola, Romberga skolan, har verksamhet från förskoleklass till ettan och St. Illian har från årskurs 4 till 9. De flesta rektorer håller till viss del med om påståendet att klasserna/undervisningsgrupperna har en lämplig storlek och sammansättning. Vissa rektorer lyfter problem med lokalerna, andra lyfter att elevunderlaget är begränsat vilket leder till mindre grupper, men skapar utmaningar gällande ekonomin.

Resursfördelning ska utgå ifrån elevers förutsättningar och behov och skolan har ett viktigt kompensatoriskt uppdrag. Elevernas socioekonomiska bakgrund variera mellan skolorna.

Andelen barn med föräldrar som har kort eller ingen utbildning, har försörjningsstöd eller som är utrikesfödda kan vara indikatorer för socioekonomiskt svagare ställning. Samtliga dessa indikatorer sammanfaller med höga värden för skolor som Enögla, S:t Iliansskolan, Korsängen, och Rombergaskolan. Att utmaningar gällande elevers socioekonomiska bakgrund skiljer sig åt mellan skolorna framgår även av rektorernas kvalitetsrapporter exempelvis i form av bristande språkkunskaper hos elevgruppen.

Diagram: Socioekonomiska indikatorer grupperat och uppdelat per skola

Källa: SCB (avser oktober 2023)

Personalsammansättning

	2022	2023	2024
Andel behöriga lärare	92 %	93 %	92 %
Antal barn per behörig lärare			11,9
Sjukfrånvaro (%)	7,2	5,8	6,1

Källa: Lokal statistik

Enköping har hög andel behöriga lärare 92 %. Behörigheten varierade mellan skolorna från 85 % upp till 100 %. I ett jämförande perspektiv ligger Enköping klart högre än riket vad det gäller andelen behöriga lärare (Kolada för 2023). Antalet elever per behörig lärare är i genomsnitt 11,9 elever för samtliga grundskolor. Enköping ligger enligt 2023 års data något över riket när det gäller antalet elever per lärare. Variationen mellan grundskolorna är 10,2 till 14,5 elever per behörig lärare.

Enköping har hög andel behöriga lärare 92 %. Behörigheten varierade mellan skolorna från 85 % upp till 100 %. I ett jämförande perspektiv ligger Enköping klart högre än riket vad det gäller andelen behöriga lärare (Kolada för 2023). Antalet elever per behörig lärare är i genomsnitt 11,9 elever för samtliga grundskolor. Enköping ligger enligt 2023 års data något

över riket när det gäller antalet elever per lärare. Variationen mellan grundskolorna är 10,2 till 14,5 elever per behörig lärare.

Rektorernas förmedlar i sina kvalitetsrapporter en bild av att det finns god tillgång till lärare med relevant kompetens och behörighet samt att de inte upplever några svårigheter gällande att rekrytera behöriga lärare. De område som lyfts som mest problematiskt är att få lärare med behörighet för arbete i fritidshem. Flera rektorer lyfter att en styrka är att de har stabila personalgrupper, att de har en lärande organisation och att det finns en gemensam vilja att förfinas och utveckla arbetet.

Skola	Verksamhet	Antal elever	Andelen behöriga lärare	Antalet elever per behörig lärare
Bergvretensskolan	F-9	828	93 %	14,5
Korsängsskolan	F-9	811	94 %	11,1
Örsundsbroskolan	F-9	600	88 %	12,2
Enöglaskolan	F-9	563	93 %	10,2
St. Ilian	4-9	468	93 %	11,1
Munksundsskolan	F-6, (Enögla 7-9)	376	100 %	12,5
Fjärdhundraskolan	F-9	360	86 %	11,6
Hummelstaskolan	F-6 (St. Ilian 7-9)	251	95 %	13,9
Rombergaskolan	F-3 (St. Ilian 4-9)	236	100 %	13,1
Skolstaskolan	F-6	218	85 %	12,8
Grillbyskolan	F-6, (St. Ilian 7-9)	184	89 %	11,5
Lillkyrkaskolan	F-6 (St. Ilian 7-9)	145	79 %	13,2
Bergvreten anpassade grundskola	Anpassad 1-9	45	100 %	11,3 *
Enögla anpassade grundskola	Anpassad 1-9	38	100 %	3,8

Källa: Lokal data (Antal elever och lärare gäller december respektive november 2024).

**Bergvretens anpassade grundskola har ett högt antal förskollärare som inte räknas in i kategorin behöriga lärare för grundskola, varför frekvensen elever per behörig lärare blir hög.*

När det gäller sjukfrånvaron så är den i nivå med föregående år, men detta är samtidigt på en lägre nivå än tidigare. Sjukfrånvaron varierar mellan enheterna från 2,5 % upp till över 13 %. Rektorer lyfter att sjukfrånvaron är större bland personal i de yngre åldrarna samt att för personal på fritidshem. Ofta är det enskilda personers längre sjukfrånvaro som drar upp genomsnittet för vissa enheter.

Lokaler

De flesta upplever att lokalerna fungerar bra och är ändamålsenliga som lärmiljö och utifrån utbildningens syfte. Det finns samtidigt flera skolor som lyfter att de har problem med lokaler exempelvis beskriver både Enöglaskolan och Örsundsbroskolan brister då de är i evakueringslokaler, men där bygger vi nu nya skolor. Problem finns även för exempelvis S:t Iliansskolan, Bergvretensskolan, Korsängsskolan och Skolsta då skolorna börjar bli fulla. Flera kapacitetshöjningar är planerade för att lösa problemet med trånga lokaler och en justering av placeringsområden kommer också utredas.

Ekonomiska förutsättningar

De kommunala skolorna får ersättning i form av ett grundbelopp per elev (elevpeng), tilläggsbelopp som ska kompensera för kostnader för elever med extraordinära stödbehov, samt ett strukturbelopp som kompenserar för socioekonomiska skillnader i elevunderlaget för olika skolor. I Enköping avsätter 8 % av ramanslaget till grundskola för strukturersättning. Utöver dessa ersättningar kan verksamheterna även få statsbidrag.

Grundskoleverksamheten från förskoleklass till årskurs 9 kostar per barn i Enköping betydligt mindre än genomsnittet för riket. Även kostnaden för fritidshem är betydligt lägre i Enköping. Även sett till modellberäknade nettokostnadsavvikelsen är kostnaderna betydligt lägre än förväntat. 2023 var den förväntade referenskostnaden per barn utifrån en uppsättning strukturvariabler drygt 11 % lägre än den faktiska nettokostnaden för grundskola(F-9), medan motsvarande nyckeltal för fritidshem (inkl. öppenfritidsverksamhet) var 25,3 % lägre än förväntad kostnad.

Vissa rektorer beskriver att det ekonomiska utrymmet påverkar deras möjlighet att organisera eleverna i mindre klasser eller grupper, vilket hade varit en fördel ur ett pedagogiskt perspektiv.

Nyckeltal	Område	2021	2022	2023
Kostnad kommunal grundskola F-9, kr/elev	Enköping	111 132	115 001	115 817
	Riket	116 060	120 571	129 109
Kostnad kommunalt fritidshem, kr/inskrivet barn	Enköping	38 981	39 679	39 523
	Riket	43 267	44 360	45 597
Nettokostnadsavvikelse grundskola F-9, (%)	Enköping	-9.2	-7.5	-11.1
Nettokostnadsavvikelse fritidshem inkl. öppen fritidsverksamhet, (%)	Enköping	-22.5	-25.6	-25.3

Källa: Kolada

4.2 Grundskolans nationella mål

Grundskolan ska ge varje elev en likvärdig utbildning av hög kvalitet som ger eleven goda möjligheter att inhämta och utveckla kunskaper och värden samt ge en god grund för fortsatt utbildning. Varje elev ska få en undervisning som ger den ledning, stimulans och det stöd eleven behöver för att kunna nå så långt som möjligt i sitt lärande. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov och det ska finnas en strävan att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Elevernas utbildning ska präglas av trygghet och studiero. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Utbildningen ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och ge en god grund för ett aktivt deltagande i samhällslivet.

I läroplanen (Lgr22 och Lgra22) finns övergripande mål och riktlinjer utifrån olika områden. Följande områden ligger till grund för kvalitetsuppföljningen i kommunen:

- Normer och värden
- Kunskaper
- Elevernas ansvar och inflytande

- Skola och hem
- Övergång och samverkan
- Skolan och omvärlden
- Bedömning och betyg

4.3 Resultat och analys

Nedan följer resultat och analys gällande områdena i läroplanen för grundskolan samt gällande fritidshem, elevhälsa och förskoleklass. Avsnittet bygger framförallt på verksamheternas kvalitetsredovisningar, tillgänglig statistik och annat underlag. Verksamheternas kvalitetsrapporter har även analyserats med stöd av AI-verktyg. Dialoger med rektorsgruppen samt nämnd har skett i samband med verksamheternas kvalitetsredovisning ett och två.

4.3.1 Normer och värden

Skolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling i olika sammanhang.

Förvaltningen kan konstatera att skolorna har implementerat strukturerade trygghetsplaner och använder flera kartläggningsmetoder (till exempel trygghetsenkäter, ämneskollen, kränkningsanmälningar, hälsobesök) för att utvärdera trygghet och trivsel. Föga förvånande är att goda relationer mellan personal och elever samt tydligt och stödjande ledarskap lyfts som avgörande faktorer för att skapa trygghet och studiero. Här har vi goda möjligheter att utveckla detta ytterligare via vårt mål om ökad framtidstro för våra elever.

Trygghetsteamet, bestående av rektorer, kuratorer och pedagoger arbetar främjande, förebyggande och åtgärdande. Flera skolor har satsat på ökad vuxennärvaro i utsatta områden såsom korridorer, skolgårdar och matsalar för att främja trygghet. Grundskolan uppvisar en mycket god struktur för att uppmärksamma och agera vid kränkningar. En generell ökning av kränkningsanmälningar har dock noterats, särskilt under höstterminen, vilket delvis kopplas till ökad medvetenhet och rapporteringsfrekvens bland personalen. Detta följs upp av rektorsgruppen under våren, så att vi kan ha en tydligare analys under kvalitetsrapportering 1 2025.

Några skolor lyfter studiero som ett återkommande problem, särskilt i vissa ämnen och klasser. Ämneskollen visar att eleverna skattar högt på frågorna ”Min lärare är bra på att förklara så att jag förstår” samt ”Min lärare tror på mig och min förmåga att klara av ämnet. De skattar sig lägre på ”Jag är med och bestämmer hur jag lär mig” vilket är ett resultat som legat lågt sedan vt-20.

För att förbättra elevernas måluppfyllelse kommer flera skolor att genomföra insatser för att öka tryggheten och studieron. Arbetet med värdegrund, elevaktivitet och motivation lyfts fram som centralt, och flera skolor planerar att implementera eller vidareutveckla systematiska insatser kring frånvaro och skolnärvaro. Här kan förvaltningen bland annat bidra med att fortsätta implementera och utveckla arbetet med att främja skolnärvaro.

4.3.2 Kunskaper

Skolan ska ansvara för att eleverna inhämtar och utvecklar sådana kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem. Dessa ger också en grund för fortsatt utbildning.

Vi har bra strukturer för att följa elevers lärande och resultat på såväl individ- som gruppnivå genom verktyg som bedömning över tid (BÖT), Ämneskollen och central rättning av nationella prov. Vi arbetar med personligt ansvar för uppkomna resultat i alla led.

Via ovan nämnda verktyg kan vi se att i resultaten i årskurs 3 avviker gällande svenska som andra språk med en högre andel, 32%, som ännu inte når godtagbar kunskapsnivå medan resultaten gällande matematik är utmanande för eleverna i årskurs 6 och 9 där vi har flest elever som inte får godkända betyg. I årskurs 6 är det 17% av eleverna och i årskurs 9 är det 15% av eleverna. Flera skolor lyfter utmaningen med att nå goda resultat i matematik. På huvudmannanivå behöver vi göra en kvalitativ analys av varför resultaten ser ut som de gör för att sedan kunna sätta in rätt åtgärder.

I ämnet engelska ser vi i stället starka resultat där 92% av eleverna i åk 6 har godkända betyg och där motsvarande siffra i årskurs 9 är 93%.

Korrelationen mellan betyg och resultat på nationella prov skiljer en del där vi generellt ger högre betyg i svenska och matematik och något lägre betyg i engelska. En förklaring som lyfts är att nationella prov är standardiserade tester som mäter specifika kunskaper och färdigheter. Betyg däremot kan baseras på en bredare bedömning av elevens prestation över tid. Vi ser dock att korrelationen ligger i nivå med riket där ca 75% av eleverna fått lika provbetyg som betyg. Skillnader finns mellan skolor vilket vi nyfikt behöver undersöka närmare.

Det finns skillnader mellan pojkar och flickors resultat där flickorna i högre utsträckning får färre F och fler av de högre betygen. I årskurs 9 fick 4% av flickorna F att jämföra med pojkarnas 7% och 14% av flickorna fick A att jämföra med pojkarnas 7%. 52% av eleverna i årskurs 9 är flickor och 48% är pojkar. Skillnaderna varierar mellan skolorna då en del inte har några direkta skillnader mellan pojkar och flickors resultat. På de skolor där skillnader finns är en förklaring att pojkar, i större omfattning, har en instabil skolbakgrund. Där konstateras också att insatser behöver kopplas på tidigare för att få fler pojkar att nå högre resultat.

Resultatet gällande behörighet till gymnasiet har gått ner något från tidigare år. I år låg behörigheten på 85% att jämföra med föregående år på 87,5%. Vi kan konstatera att elever som är nyanlända och elever som kom i årskurs 9 och saknade behörighet (framför allt HVB-placerade) har stor inverkan på resultatet. Räknar vi av dessa elever får vi en behörighet till gymnasiet på 94%.

Skolorna har identifierat och planerar att genomföra en rad åtgärder för att förbättra och upprätthålla resultaten. En tydlig trend är att många skolor fokuserar på undervisningskvalitet, systematiskt kvalitetsarbete och tidiga insatser för att öka elevernas måluppfyllelse. Många skolor kommer att fortsätta att arbeta med sambedömning, kollegialt lärande och systematiska kartläggningar av undervisningsutmaningar (SKU) för att förbättra undervisningens kvalitet. En ökad satsning på språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt (SKUA), både i svenska/svenska som andraspråk (SVA) och matematik, är återkommande i flera skolor.

På förvaltningen ser vi ett behov av att utveckla vårt systematiska kvalitetsarbete där kopplingen mellan enhet och förvaltning samt mellan förvaltning och nämnd är fortsatt fokusområde för kommande verksamhetsår. Vi behöver också utveckla vårt analysarbete där samband mellan förutsättningar och resultat undersöks för att identifiera orsaker som kan förklara resultaten och för att synliggöra vilka utvecklingsinsatser som bör prioriteras i det fortsatta arbetet med att skapa undervisningskvalitet.

4.3.3 Elevernas ansvar och inflytande

De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska omfatta alla elever. Elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen.

Elevernas ansvar och inflytande är en central del av skolornas arbete, och flera skolor har implementerat olika strategier och strukturer för att ge eleverna möjlighet att påverka sin utbildning. Elevråd, klassråd och ämneskollen är vanliga forum där elever deltar i diskussioner och beslut som rör deras arbetsmiljö, undervisning och regler. Flera skolor har dessutom arbetat med att göra undervisningen mer elevcentrerad genom att erbjuda elever inflytande över arbetsformer, undervisningens innehåll och redovisningssätt. Användningen av digital teknik som chromebooks och iPads spelar en viktig roll för att stärka elevers delaktighet och ansvarstagande. Den digitala tekniken möjliggör att elever kan följa sin läroprocess och redovisa kunskaper på olika sätt.

En utmaning som flera skolor lyfter fram är att elevernas upplevelse av inflytande minskar med stigande ålder, särskilt på högstadiet. Samtidigt upplevs praktiskt-estetiska ämnen ofta ge större möjligheter till delaktighet än teoretiska ämnen.

Ett systematiskt kvalitetsarbete med fokus på elevinflytande och ansvar lyfts fram som en framgångsfaktor. Genom att involvera elever i utvärderingar skapas en känsla av delaktighet. Skolor som kontinuerligt följer upp resultat från enkäter som ämneskollen och trygghetsenkäten ser också att elevernas upplevelse av inflytande förbättras över tid.

Skolorna vill utveckla och fördjupa strukturerna för elevråd och klassråd samt ge eleverna större ansvar i planering och genomförande av skolaktiviteter och undervisning. Digitala verktyg kommer att användas för att ytterligare underlätta kommunikation och delaktighet. Skolorna kommer också att arbeta med att skapa individuella lösningar för elever med låg motivation och frånvaro, samtidigt som elevhälsoteamet har en viktig roll i att stötta elevernas välmående och skolornärvaro.

På förvaltningsnivå kan vi stödja skolorna i det systematiska kvalitetsarbetet som bland annat syftar till att göra elevinflytande till en naturlig del av vardagen, där eleverna inte bara erbjuds möjligheter att påverka utan också ser konkreta resultat av sitt deltagande. På så sätt stärks inte bara elevers ansvarstagande utan också deras motivation och framtidstro.

Genom att tillhandahålla och utveckla verktyget Bedömning över tid (BÖT) där vi kan se och analysera resultatet av ämneskollen har vi bra möjligheter att följa upp elevers delaktighet och ansvarstagande.

4.3.4 Skola och hem

Skolans och vårdnadshavarnas gemensamma ansvar för elevernas skolgång ska skapa de bästa möjliga förutsättningarna för barns och ungdomars utveckling och lärande.

Kommunikationen och samarbetet mellan skola och hem är en prioriterad fråga på samtliga skolor och betraktas som en viktig faktor för elevers trygghet, trivsel och kunskapsutveckling. De flesta skolor använder digitala plattformar som Infomentor eller Google Suite for Education för att ge vårdnadshavare insyn i elevernas utveckling och skolans arbete. Utvecklingssamtal, föräldramöten och forum för samråd är etablerade metoder för dialog och informationsutbyte, och vissa skolor erbjuder även innovativa insatser som digital högläsning,

gårdsfester och klassbesök.

En gemensam utmaning är att engagera vårdnadshavare på högstadiet och att säkerställa att alla, oavsett språkliga eller digitala färdigheter, kan ta del av skolans information och aktiviteter. Vissa skolor upplever även behov av mer struktur och utbildning kring användningen av digitala verktyg, både för personal och vårdnadshavare.

För att stärka samarbetet framåt planerar skolorna att utveckla tydligare rutiner för kommunikation, utöka användningen av digitala lösningar och skapa fler tillfällen för vårdnadshavare att delta i skolans verksamhet.

På förvaltningsnivå kan vi bidra till detta arbete genom att erbjuda skolorna stöd i form av utbildningar och gemensamma riktlinjer för digital kommunikation. Vi kommer bland annat att utvärdera vår digitala lärplattform i syfte att se om den tillgodoser våra behov.

Genom att arbeta nära skolorna och ge dem rätt förutsättningar kan vi gemensamt stärka relationen mellan skola och hem och bidra till elevers positiva utveckling.

4.3.5 Övergång och samverkan

Förskoleklassen, fritidshemmet och skolan ska samverka på ett förtroendefullt sätt med varandra och förskolan för att stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. Skolan ska även samverka med de gymnasiala utbildningar som eleverna fortsätter till. Det ska även finnas samarbetsformer som syftar till att förbereda eleverna och deras vårdnadshavare inför övergångar.

Skolorna arbetar aktivt med att skapa trygga och strukturerade övergångar mellan olika skolformer och stadier. Förskolor och skolor samverkar genom överlämningssamtal, besök och gemensamma aktiviteter för att säkerställa en smidig övergång från förskola till förskoleklass. Flera skolor har infört öppet hus och informationsmöten för vårdnadshavare, och vissa inkluderar även fritidspedagoger i processen för att skapa en sammanhållen skoldag. Dokumentation av elevernas utveckling sker oftast genom digitala system, men det finns utmaningar i att säkerställa att informationen är relevant och lätt att använda för mottagande pedagoger.

När det gäller övergångar mellan stadier inom grundskolan och vidare till gymnasiet har många skolor strukturerade rutiner, såsom årshjul och gemensamma mallar för överlämning. Överlämningsmöten, elevbesök och samverkan mellan avlämnande och mottagande pedagoger är vanliga inslag, och skolor som har personal som följer elever över stadiövergångar ser positiva effekter. En lyckad satsning som genomfördes i år var att pedagoger från grundskolan var med vid uppstarten på gymnasiet vilket skapade trygghet och studiero.

Flera skolor arbetar också aktivt för att stärka samarbetet mellan skola och fritidshem, där fritidspedagoger får en större roll i elevernas utbildning.

Utmaningar som lyfts är att säkerställa att övergångarna är likvärdiga och att all personal arbetar utifrån samma strukturer. Det finns även behov av att förbättra uppföljningen av övergångar för att säkerställa att elevernas behov och progression tas tillvara i det nya stadiet.

För att stärka övergångar och samverkan planerar skolorna att vidareutveckla sina rutiner, effektivisera dokumentation och stärka samarbetet mellan olika skolformer och fritidsverksamheten. På förvaltningsnivå behöver vi följa upp arbetet genom att utvärdera våra riktlinjer för likvärdiga övergångar och se till att de program vi har för dokumentation används och stödjer arbetet.

4.3.6 Skolan och omvärlden

Eleverna ska få en utbildning av hög kvalitet i skolan. De ska också få underlag för att välja fortsatt utbildning. Detta förutsätter att den obligatoriska skolan nära samverkar med de gymnasiala utbildningar som eleverna fortsätter till. Det förutsätter också en samverkan med arbetslivet och närsamhället i övrigt.

Skolorna arbetar aktivt för att koppla undervisningen till omvärlden genom studie- och yrkesvägledning (SYV), prao, studiebesök och samarbete med näringsliv och kulturverksamheter. Flera skolor har en etablerad struktur, såsom årshjul eller aktivitetstrappor, för att säkerställa att elever får en tydlig progression i sin förståelse för arbetslivet och samhället. Trots detta finns utmaningar, bland annat i att skapa fler och mer anpassade prao-platser, säkerställa att alla elever får likvärdiga möjligheter samt stärka kopplingen mellan SYV och undervisningen i de yngre åldrarna.

Framåt planerar skolorna att utveckla strukturerna för SYV, stärka samarbeten med näringslivet och ge personalen bättre stöd i att integrera vägledningen i undervisningen. En ökad satsning på individuellt anpassad vägledning ska också ge fler elever bättre förutsättningar att fatta välgrundade framtidsval.

Förvaltningen kan stötta skolorna genom att initiera ett samarbete med kommunens enhet för näringsliv som har goda kontakter med företagen och som kan vara behjälpliga i arbetet med praoplatser. Vi behöver även se över och utveckla våra riktlinjer för hur studie- och yrkesvägledning kan bli en naturlig del av undervisningen i alla årskurser. Genom att arbeta för en långsiktig strategi för SYV, kan vi tillsammans ge eleverna en starkare framtidstro och bättre möjligheter att navigera i en föränderlig värld.

4.3.7 Bedömning och betyg

Betyget uttrycker i vilken utsträckning den enskilda eleven har uppfyllt de nationella betygskriterier som finns för respektive ämne. Som stöd för betygssättningen finns ämnesspecifika betygskriterier för olika betygssteg.

Skolorna arbetar systematiskt med bedömning och betyg genom digitala plattformar, utvecklingssamtal och formativ återkoppling. Kollegial sambedömning och centralt rättade nationella prov bidrar till att säkerställa likvärdighet och rättssäkerhet. Flera skolor har infört bedömningsplaner och årshjul för att skapa en tydlig struktur i arbetet, samtidigt som elever och vårdnadshavare ges ökad insyn i kunskapsutvecklingen.

Utmaningar som kvarstår handlar om att minska variationer i bedömningspraktiken, stärka elevernas delaktighet i sin egen kunskapsutveckling och förbättra kommunikationen med vårdnadshavare kring bedömning och betyg. Skolorna planerar att vidareutveckla sambedömning, skapa tydligare riktlinjer och arbeta mer aktivt med formativ bedömning för att ge elever kontinuerlig återkoppling och skapa en mer lärandeorienterad bedömningskultur. Sedan generativ artificiell intelligens (AI) tillkommit har detta blivit ännu mer angeläget då vi annars lätt hamnar i diskussion kring vad det faktiskt är eleven har utfört och om det är fusk. AI påverkar redan nu synen på lärande, skola och utbildning. Att fortsätta diskutera hur kunskapssyn och bedömning kommer att förändras i och med AI kommer att vara rent nödvändigt.

Förvaltningen behöver fortsätta stötta skolorna genom den kompetensutveckling som sker vid central rättning av nationella prov. Här skapas nätverk för erfarenhetsutbyte och riktlinjer för bedömning och betygssättning. Vi ser även fram mot att aktivt delta i utvecklingen av de digitala nationella proven. Genom att ha en öppen och nyfiken inställning till AI bidrar vi

också till elever och pedagoger hänger med i den enorma utveckling som nu sker inom detta område.

4.3.8 Elevhälsa

Elevhälsan bedrivs på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser av framförallt förebyggande och hälsofrämjande karaktär. Elevhälsan ska stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål och ske i samverkan med lärare och övrig personal och vid behov även med hälso- och sjukvården och socialtjänsten.

Elevhälsan spelar en central roll i skolornas arbete med att skapa en trygg och inkluderande lärmiljö. Skolornas självskattning visar att det finns väl fungerande rutiner för det åtgärdande arbetet, och att elevhälsoteamen har hög kompetens och arbetar nära verksamheten. På flera skolor är rektor eller biträdande rektor en aktiv del av elevhälsans arbete, vilket bidrar till en tydlig riktning och samsyn. Flera skolor har också utvecklat årshjul och systematiska rutiner för det förebyggande arbetet, och samverkan mellan elevhälsa och undervisning stärks genom konsultation och stöd till pedagoger.

Utmaningar som lyfts är hög personalomsättning, delade elevhälsotjänster och svårigheter att fullt ut förflytta fokus från åtgärdande insatser till förebyggande och hälsofrämjande arbete. Flera skolor ser även en ökning av skolfrånvaro och psykisk ohälsa, vilket ställer krav på riktade insatser.

Framåt planerar skolorna att utveckla det förebyggande arbetet, stärka samarbetet mellan elevhälsa och undervisning samt säkerställa en bättre samordning av resurser. Genom fortsatt kompetensutveckling och tydliga strukturer kan elevhälsan i ännu högre grad bidra till elevernas välmående och skolframgång.

4.3.9 Förskoleklass

Förskoleklassen ska stimulera elevers utveckling och lärande och förbereda dem för fortsatt utbildning. Förskoleklassen ska utgå från en helhetssyn på eleven och elevens behov samt främja allsidiga kontakter och social gemenskap.

Förskoleklassens undervisning syftar till att stimulera elevernas allsidiga utveckling, både socialt och kunskapsmässigt. Skolorna arbetar systematiskt med språklig medvetenhet och matematik genom Skolverkets kartläggningar, Bornholmsmodellen och TRR (Tänka, Räkna, Resonera). Bornholms arbetet är väl inkört i samtliga förskoleklasser och ger resultat. Vid första bedömningen låg 31% av eleverna i riskzon och vid andra tillfället endast 9%. Stationsarbete och nivåanpassad undervisning används för att möta elevernas individuella behov, samtidigt som högläsning, strukturerade samtal och digitala verktyg stärker språkutvecklingen.

Utmaningar som identifierats inkluderar skillnader i resultat mellan pojkar och flickor inom språklig medvetenhet, behovet av att utveckla undervisningen för att bättre koppla teori till praktik, samt vikten av en smidig övergång till årskurs 1. Flera skolor ser positiva effekter av att pedagoger från förskoleklass följer med eleverna upp i lågstadiet, vilket stärker både kunskapsprogression och trygghet.

Framåt planerar skolorna att vidareutveckla stationsarbete, språkutvecklande undervisning och matematikförståelse, samt arbeta mer aktivt för att minska skillnader mellan pojkar och flickor. Samverkan mellan förskoleklass och årskurs 1 ska också stärkas för att skapa en röd tråd i elevernas utveckling.

Förvaltningen ser ett behov av att titta närmare på matematikundervisningen då vi ser utmaningar med att nå goda resultat i matematik främst i högre åldrar. Inkluderat i detta behöver vi se över befintliga kartläggningmaterial. Här kommer vi bland annat ha stort hjälp av den goda organisation som finns med nätverk för pedagoger i förskoleklass som leds av en förstelärare. Ett annat viktigt arbete i förskoleklass är att fortsatt förfina övergången mellan förskola och förskoleklass samt mellan förskoleklass och år 1.

4.3.10 Fritidshem

Fritidshemmet ska komplettera utbildningen i förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan. Fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på eleven och elevens behov och Fritidshemmet ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap.

Många skolor arbetar med strukturerade aktiviteter som stärker trygghet och samspel. Det finns dock utmaningar med att hantera elevantal och gruppstorlekar på ett sätt som stödjer alla elevers behov. Fritidspersonal arbetar ofta även i skolverksamheten, vilket skapar en helhetssyn på elevernas dag och stärker samverkan mellan fritidshem och skola. Brist på legitimerade lärare för fritidshemmet och hög personalförbrukning är återkommande problem, vilket leder till att befintlig personal får ökat ansvar. Svårigheter att rekrytera utbildade lärare har lett till att skolorna satsar på att fortbilda befintlig personal, exempelvis genom utbildningar i motiverande samtal (MI) och RePulse.

När det gäller antalet och andelen barn som går på fritidshem så skiljer sig detta stort mellan skolorna. Den skola som har flest inskrivna barn från förskoleklass till årskurs 3 har knappt 89 % inskrivna, medan den skola som har lägst andel inskrivna har 56 %. En bidragande orsak till detta är att barn till föräldralediga och arbetssökande inte har rätt att gå på fritidshem. Flera rektor lyfter detta som ett problem gällande fritidshem, då fritidshemmets uppdrag är att komplettera undervisningen, vilket särskilt elevgrupper i mer socioekonomiskt utsatta områden skulle ha nytta av. Vi ser också en korrelation mellan andelen barn som är inskrivna på fritidshem, socioekonomiska faktorer och elevernas studieresultat.

Förvaltningen ser ett behov av att se över möjligheten att barn till föräldralediga och arbetssökande får tillgång till fritids samt att titta på eventuella insatser för att öka andelen behöriga pedagoger i fritidshem.

4.4 Utvecklingsområden för 2025

Utifrån den ovan analys har vi identifierat följande utvecklingsområden som vi planerar att arbeta med under 2025.

Utvecklingsområde	Beskrivning och planering för 2025
Systematiskt kvalitetsarbete	Utveckla vårt systematiska kvalitetsarbete där kopplingen mellan enhet och förvaltning samt mellan förvaltning och nämnd är fortsatt fokusområde. Utveckla vårt analysarbete där samband mellan förutsättningar och resultat undersöks för att identifiera orsaker som kan förklara resultaten och för att synliggöra vilka utvecklingsinsatser som bör prioriteras i det fortsatta arbetet med att skapa undervisningskvalitet.
Arbetet med att främja skolnärvaro	Fortsätta implementera och utveckla arbetet med att främja skolnärvaro.
Matematik	Göra en kvalitativ analys av varför resultaten ser ut som de gör för att kunna sätta in rätt åtgärder som leder till förbättrade resultat.

Digitala lösningar	Fortsätta utveckla arbetet med Bedömning över tid (BÖT) samt förbättra datalitteracitet och förmåga att analysera och tolka data. Utveckla användandet av AI Översyn av ny lärplattform
---------------------------	---

5 Gymnasieskola

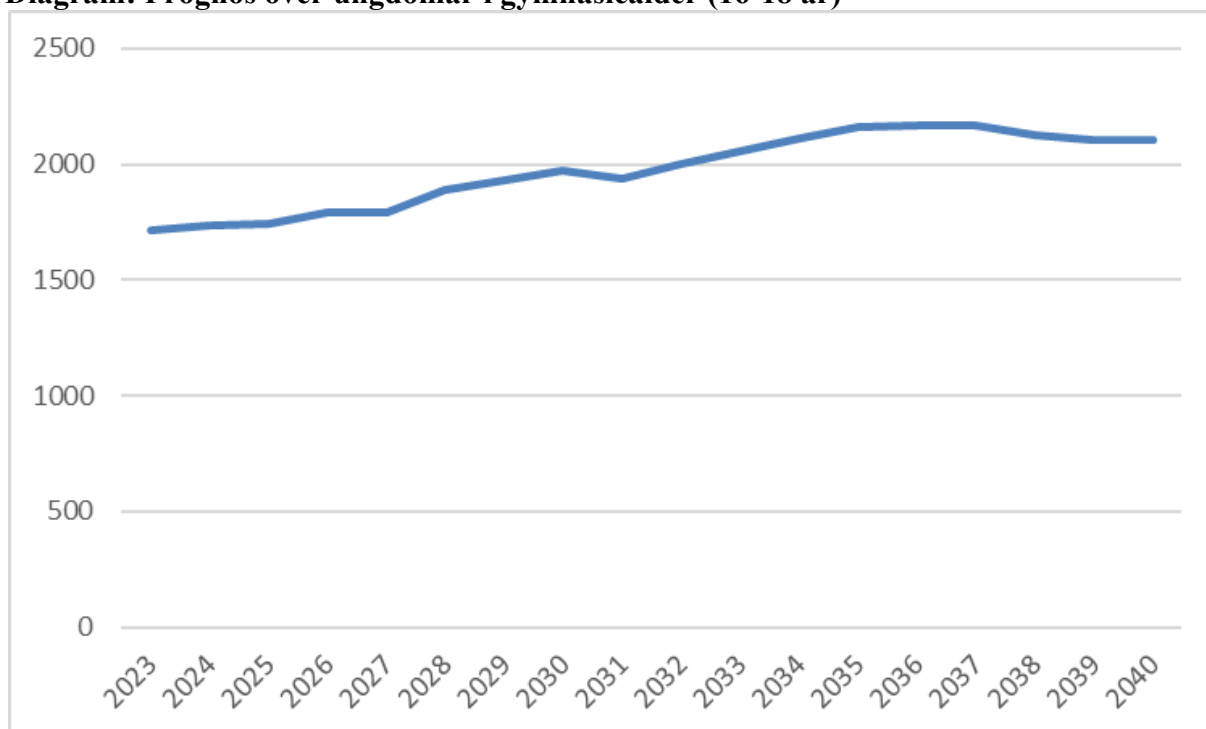
I Enköpings kommun finns en kommunal gymnasieskola, Westerlundska gymnasiet (WGY), vilken är den enda gymnasieskolan i kommunen. WGY erbjuder tolv nationella program, introduktionsprogrammen samt anpassad gymnasieskola.

5.1 Verksamheten i Enköping

Ungdomar i gymnasieålder

I Enköping bor knappt 1800 ungdomar som går på gymnasiet i antingen egen eller annan regi. Förväntningarna enligt den senaste befolkningsprognosen är att antalet unga i normal gymnasieålder (16 - 18 år) kommer att öka kontinuerligt fram till 2035, då ökningen stannar av och antalet till och med förväntas minska något. Den minskning som under de närmaste åren förväntas att påverka förskolan syns här under andra halvan av 2030-talet, däremot i mindre omfattning på grund av att det minskade födelsetalet har kompenserats upp av förväntade inflyttningar till kommunen.

Diagram: Prognos över ungdomar i gymnasieålder (16-18 år)

Källa: Kommunens befolkningsprognos 2024

Elever på Westerlundska gymnasiet

	2 022	2 023	2 024
Antal elever åk 1-4 i egen regi (andel i egen regi)	1 337 (75%)	1 349 (76%)	1 434 (78%)
Antal elever anpassat gymnasium (andel i egen regi)	40 (100%)	44 (90%)	42 (93 %)

Andel på högskoleförberedande program	60,60 %	61,60 %	59,30 %
Andel på yrkesprogram	29,80 %	29,50 %	31,00 %
Andel på introduktionsprogram	9,50 %	9,00 %	9,60 %

Källa: Lokal statistik (Antalet elever avser oktober innevarande år, I antalet ingår även elever med annan hemkommun än Enköping medan andelen i egen regi endast avser dom som har Enköping som hemkommun.)

Antalet elever i den kommunala gymnasieskolan uppgick i oktober 2024 till 1434 personer. Av dessa hade 71 en annan hemkommun än Enköping. 1363 av elever hade alltså Enköping som hemkommun och detta motsvarade 78 % av de ungdomar som bor i Enköping och som går i gymnasieskolan. Antalet elever på WGY har varit ökande sen 2014, men 2024 var uppgången kraftig i jämförelse med tidigare år med en uppgång på 85 elever. Det är troligt att gymnasieskolans nya lokaler har bidragit till ökningen. Även andelen av kommunens ungdomar som väljer den egna gymnasieskolan har ökat.

Trenden vad gäller andelen elever på högskoleförberedande program har varit ökande sedan 2016 då 50 % av eleverna gick högskoleförberedande program. Det senaste året ser vi däremot en rätt kraftig nedgång på över 2 procentenheter. Motsatt utveckling har setts gällande yrkesprogrammen som haft en minskande andel av tid men i år ökar med 1,5 procentenheter.

Personalsammansättning

	2 022	2 023	2 024
Legitimerad personal	-	98 %	97 %
Sjukfrånvaro	4,5 %	3,2 %	3,70 %

Källa: Lokal statistik

Gymnasieskolan har en hög andel legitimerade lärare. Westerlundska gymnasieskolan lyfter i sin kvalitetsrapport att de har en mycket kompetent personalgrupp som arbetar hårt för gymnasieskolan. Skolan har inte haft några stora utmaningar gällande rekrytering.

Sjukfrånvaron har legat relativt stabilt över tid, men Westerlundska gymnasiets rektor lyfter i sin kvalitetsrapport att fler lärare brottas med tendenser till utmattning som ett resultat av tuffare klimat i skolan, många års ansträngd ekonomi och många stora reformer inom gymnasieskolan.

Lokaler

Gymnasieskolan har flyttat in i nya lokaler sedan hösten 2024, vilket av verksamheten beskrivs som ett stort lyft och sammantaget bedömer skolan att de idag har en fantastisk miljö där överblicken, den allmänna ljudnivån, tryggheten och trivseln är mycket god. Den största utmaningen är att många externa önskar tillträde till skolan gällande aulan och andra klassrum. De program som inte omfattats av flytten bedöms också ha mycket väl fungerande lokaler.

Ekonomiska förutsättningar

Den kommunala gymnasieskolan kostar per barn i Enköping något mindre än genomsnittet för riket. Sett till den modellberäknade nettokostnadsavvikelsen är kostnaderna 2,3 % lägre än förväntat

Nyckeltal	Område	2 021	2 022	2 023
Kostnad för kommunal gymnasieskola, kr/elev	Enköping	119 638	121 328	124 092
	Riket	121 681	126 366	132 563
Nettokostnadsavvikelse gymnasieskola (%)	Enköping	-3.8	-2.4	-2.3

Källa: Kolada

5.2 Gymnasieskolans nationella mål

I gymnasieskolan ska varje elev få en utbildning av hög kvalitet som ger eleven goda möjligheter att inhämta, utveckla, fördjupa och tillämpa kunskaper och värden samt ger en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier. Eleverna ska få en undervisning som ger den ledning, stimulans och det stöd eleven behöver för att kunna nå så långt som möjligt i sitt lärande och sin utveckling. Utbudet av utbildningar ska vara anpassat till ungdomars efterfrågan och arbetsmarknadens behov av gymnasialt och eftergymnasialt utbildade personer. Varje elev ska också få en utbildning som präglas av trygghet och en undervisning som präglas av studiero.

I läroplanen (Gy11 och GySär13) finns övergripande mål och riktlinjer utifrån olika områden. Följande områden ligger till grund för kvalitetsuppföljningen i kommunen:

- Kunskaper
- Normer och värden
- Elevernas ansvar och inflytande
- Utbildningsval – arbete och samhällsliv
- Bedömning och betyg

5.3 Resultat och analys

I detta avsnitt görs en samlad analys gällande gymnasieskolans resultat med utgångspunkt i nationella mål och läroplanen. Analysen bygger på den kvalitetsrapport som Westerlundska gymnasiet upprättat samt dialog som verksamhetschefen för gymnasieskolan haft med ledningsgruppen för gymnasiet utifrån kvalitetsrapporten. Eftersom Enköping endast har en gymnasieskola och en fördjupad analys görs i skolans egen kvalitetsrapport utifrån respektive område i läroplanen, blir denna analys mer övergripande och sammanfattande.

5.3.1 Gymnasieskolan

Under 2024 har Westerlundska gymnasiet (WGY) flyttat in i nya lokaler. Flytten har varit en omfattande process som påverkat verksamheten på flera nivåer. Parallellt med flytten pågår arbete med att utveckla nya arbetssätt och förbättra organisationen i de nya lokalerna.

WGYs trivselenkät för ht-24 visar fortsatt höga och stabila resultat kopplade till elevernas trygghet och trivsel. 96,8 % (842 elever) av de elever som svarat rapporterar att de trivs i skolmiljön och känslan av trygghet på programmet ligger kvar på 95%. Stödet från mentorer upplevs som stabilt och effektivt. Flytten till nya lokaler har också lett till en förbättrad lärmiljö och ökad trivsel. Kameraövervakning, utformning av de allmänna ytor samt samverkan med polis, fältassistenter, centrala grundskolor, fritidsgårdar är trygghetsskapande. En bild som delas av såväl elever samt personal på WGY.

WGY arbetar aktivt med värdegrundsfrågor och en treårsplan för elevernas deltagande i

värdegrundsarbete. Värdegrundsarbetet som under flera år varit prioriterat har visat god effekt vid uppföljning.

Problematiske skolfrånvaro har sedan pandemin varit högprioriterat och SKR-projektet "Uppdrag fullföljd utbildning" förstärkte övertygelsen kring vikten av tidiga insatser i flera led för att förhindra elevers ökande frånvaro och den problematik den skapar med utebliven examen som det kanske största problemet. Elevhälsoarbetet har varit framgångsrikt, särskilt när det gäller att hantera frånvaro och stödja elever med psykisk ohälsa. Rutiner har skärpts och WGY har tillsatt en frånvarogrupp som kopplas in när elevers frånvaro identifieras som problematisk.

Andelen elever som tog examen på högskoleförberedande program var 81 % och på yrkesprogrammen 69 %. Från introduktionsprogrammet blev 28 elever behöriga till nationella program vilket är en stor ökning jämfört med året innan (16 elever 2023). Antal avhopp under årskurs tre var endast 3 elever vilket var en positiv minskning från året innan (10 elever 2023).

Gymnasieexamen	2021	2022	2023	2024
Andel elever som uppnått högskoleförberedande examen	70 %	74 %	80 %	81 %
Andel elever som uppnått yrkesexamen	69 %	78 %	74 %	69 %

Källa: Lokal statistik, avläst januari 2025. Kommentar: Andelen elever som tagit examen av totala elever som påbörjat sitt sista läsår på gymnasiet. Anledning till att eleven inte tar examen kan vara avbrutna studier, ej godkända poäng eller att man fått beslut om ett reducerat program.

Insatser har gjorts för att förbättra stödet till särbegåvade elever, inklusive en föreläsning för personal och samarbete med grundskolor. Under året har en grundskoleelev läst på WGY samt en gymnasieelev läst på Uppsala universitet. Det har varit framgångsrika samarbeten som markerar starten på en långsiktig satsning.

Matematik är ett ämne som fortsatt identifieras som utmanande både lokalt och nationellt. Analyser av matematiktester och insatser med extra matematikstöd har gjorts under året och kommer att fortsätta. Ett samarbete med forskning och utveckling (FoU) har inletts där matematiklärare gemensamt arbetar för att möta ökande svårigheter inom ämnet. För att minska gapet mellan grundskolans och gymnasiets nivå återupptas även samarbetet med grundskolor. Extra insatser har även gjorts inom läsförståelse vilket identifierats som en utmaning för att klara studierna.

Marknadsföringsarbetet på Westerlundska gymnasiet är omfattande, långsiktigt och har med de nya lokalerna även attraherat fler elever att välja WGY.

5.3.2 Anpassad gymnasieskola

Westerlundska gymnasiet har under 2024 uppnått flera positiva resultat, särskilt genom ett välfungerande värdegrundsarbete och en tydlig systematik i det elevhälsofrämjande arbetet. Elevundersökningar visar att tryggheten och trivselen är hög, och nya lokaler har ytterligare bidragit till en förbättrad studiemiljö. Samarbeten med externa aktörer, såsom polis, fältassistenter och tjej- och transjour, har förstärkt det sociala samspelet och hanteringen av elevernas utsatthet, särskilt kopplat till digitala miljöer.

Trots framgångarna kvarstår utmaningar. Frånvaron bland myndiga elever är fortsatt ett problem, och svårigheter att hitta externa APL-platser begränsar yrkesförberedelsen för elever på det nationella programmet. Digital utsatthet, såsom kränkningar och exploatering via

sociala medier, ökar bland elever med NPF-diagnoser, vilket kräver omfattande insatser från personalen. Även integrationen mellan anpassade och nationella program är ett förbättringsområde. Elevehälsoarbetet har varit framgångsrikt, men ökande psykisk ohälsa och social utsatthet ställer högre krav på personalens tid och resurser.

Läsåret 23/24 tog nio elever studenten från anpassade gymnasieskolans båda inriktningar. Tre elever slutade Individuella programmet och sex elever slutade det nationella programmet. Måluppfyllelsen har ökat över tid i samtliga ämnen och särskilt i de gymnasiegemensamma. I årskurs fyra så sker en tydlig mognads- och prestationsutveckling vilket är särskilt tydligt i svenska, engelska och matematik.

5.4 Utvecklingsområden för 2025

Under 2025 införs två stora förändringar för gymnasial utbildning. Ämnesbetygsreformen samt lagkrav på primära samverkansavtal. Samverkansavtal har ännu ej ingåtts och det är en osäkerhet kring vilken påverkan det kommer att ha både gällande utbud och elevunderlag. Nedan följer identifierade utvecklingsområden som vi planerar att arbeta med under 2025.

Utvecklingsområde	Beskrivning och planering för 2025
Ämnesbetygsreformen, GY25	Övergången från kurs till ämnesbetyg kommer innebära en stor förändring för gymnasieskolan. Ny läroplan, ämnesplaner, nya examensmål, programmål och programstrukturer ska införas och implementeras under tre år. Stor del av 2025 kommer för personalens del ägnas åt att förbereda och arbeta kring reformen.
Arbetet med att främja skolnärvaro	Arbetet kring att hantera frånvaro och förebygga problematisk skolfrånvaro fortsätter. Rutiner ska vidareutvecklas för att identifiera och åtgärda frånvaro i tid.
Digitalisering	Skolans IT-stöd och infrastruktur behöver förbättras för att möjliggöra en smidig implementering av digitala verktyg och prov. Utbildning och stöd kring användandet av AI- verktyg.
Stärka värdegrundsarbetet	Värdegrundsarbetet ska utvecklas med fokus på socialt samspel och konfliktlösning.

6 Kommunal vuxenutbildning

6.1 Verksamheten i Enköping

Komvux i Enköpings kommun erbjuder vuxenutbildning i egen regi med kurser i svenska för invandrare (SFI), på grundläggande nivå finns kurser i svenska, svenska som andraspråk, engelska och matematik, och på gymnasial nivå finns kurser i svenska som andraspråk, engelska och matematik. Komvux som anpassad utbildning erbjuds också utifrån fler olika ämnen på grundläggande- och gymnasial nivå.

För att eleverna ska kunna läsa ett större utbud av kurser än vad Komvux kan erbjuda på plats, så upphandlas även externa utbildningar. Komvux upphandlar externa utbildningar på grundläggande - och gymnasialnivå samt yrkesutbildningar som eleverna läser på distans. De yrkesutbildningar som upphandlas är undersköterske- och barnskötarutbildningar på distans och utförare är i dag Hermods AB. Allmänna teoretiska kurser och ämnen på grundläggande och gymnasial nivå utförs av ABF VUX.

Under 2024 har ett samarbete med den kommunala gymnasieskolan i Enköping, Westerlundska Gymnasiet, inletts. Det erbjuds en karosseri- och lackeringsutbildning till vuxenelever.

Utöver de upphandlade utbildningarna köps det även yrkesutbildningar och teoretiska kurser

av andra kommuner, främst från Västerås och Uppsala.

	Kursdeltagare		Unika personer	
	2023	2024	2023	2024
SFI	776	848	526	457
Komvux, egen regi	775	984	288	328
Komvux distans, ABF, Hermods	2 375	2 508	888	1 111
Beviljade yrkesutbildningar i annan kommun	Ej relevant	-	32	39
Anpassad vuxenutbildning	Ej relevant	-	9	11

Källa: Lokal statistik

6.2 Nationella mål

Den kommunala vuxenutbildningen ska ge varje elev en utbildning av hög kvalitet som ger eleven goda möjligheter att utveckla kunskaper, kompetenser och värden samt en stärkt ställning i arbets- och samhällslivet och en god grund för fortsatt utbildning. Eleverna ska få en undervisning som ger den ledning, stimulans och det stöd eleven behöver för att kunna nå så långt som möjligt i sitt lärande och sin utveckling. Kommunal vuxenutbildning utgör en bas för kompetensförsörjningen till arbetslivet. Utbildningen ska präglas av trygghet och en undervisning som präglas av studiero.

I Läroplanen (Lvux12) finns övergripande mål och riktlinjer utifrån olika områden. Följande områden ligger till grund för kvalitetsuppföljningen i kommunen:

- Kunskaper
- Utbildningsval - arbete och samhällsliv
- Bedömning och betyg

6.3 Resultat och analys

Verksamheten har under året fokuserat på flera förbättringsområden för att öka studieresultat, motivation och elevstöd.

Ett prioriterat utvecklingsområde har varit att stärka samverkan mellan lärare, specialpedagog och studie- och yrkesvägledare (SYV). Under 2024 har flera mötesforum och informationskanaler införts. Studie- och yrkesvägledningen har utvecklat gruppinformation för elever och klienter på Jobbcentrum, vilket lett till ökat deltagande i drop-in och valideringshjälp. SFI-elever har fått ökad tillgång till SYV, inklusive gruppmöten och individuella samtal, vilket har lett till bättre information om utbildnings- och yrkesval. Elevutvärderingen visar att vägledningen upplevs som tillgänglig. Utvecklingsarbete har genomförts på teamnivå för att förbättra arbetsmiljö och samarbete.

Under vårterminen 2024 startades ett utvecklingsarbete med individanpassad undervisning inom SFI. Lärarna har fått ökad kunskap om individanpassningens betydelse och utvärderingen visar att arbetet varit positivt. Förbättringarna har stärkt lärarnas kompetens men behöver kompletteras med fler konkreta verktyg och modeller för individanpassning i praktiken. Ramtider på SFI har införts för att skapa tydlighet i elevernas studiegång och progression. Målet har varit att minska långa studieperioder utan tydliga framsteg samt att

motivera eleverna att hålla en högre studietakt.

Ett annat fokusområde har varit att minska studieavbrott och förbättra genomströmningen inom vuxenutbildningen. För att hantera detta har flexibla studieformer, hybridundervisning, inspelade föreläsningar och handledningspass införts. En ökad kommunikation med eleverna har också implementerats för att snabbt fånga upp negativa studietrender. Insatserna har stärkt elevstödet, men antalet avbrott har trots detta ökat på grundläggande nivå. Det kan delvis förklaras av de införda ramtiderna i SFI, som lett till en mer kontrollerad genomströmning.

Matematik och engelska har visat sig vara särskilt utmanande ämnen, framför allt för andraspråkselever. Engelska är en stor utmaning för många elever som läser svenska som andraspråk, särskilt de som aldrig tidigare studerat språket. Förberedelsekurser i matematik och samundervisning mellan SFI-lärare och matematiklärare har implementerats för att stötta eleverna.

Kursenkäterna visar att eleverna generellt är nöjda med sina kurser och lärare, men att det finns utmaningar inom studiero, individanpassning och stödinsatser.

Externa utbildning följs också upp avseende resultat och genom enkäter till elever. Elevåterkopplingen är tyvärr bristfällig gällande enkäterna. Uppföljningsrutinen har stärkts genom samarbete med externa aktörer.

Från 1 januari 2025 har ett primärt samverkansavtal mellan kommunerna i region Uppsala trätt i kraft. Detta innebär att vi går ifrån att själva upphandla externa vuxenutbildningar till att detta görs gemensamt inom samverkansavtalet. Samarbetet är fortsatt aktuellt att utveckla under 2025.

	Regi	2023	2024
Godkända betyg grundläggande nivå	Egen	85 %	82 %
Godkända betyg, grundläggande nivå (distans)	Extern	87 %	73 %
Godkända betyg, gymnasial nivå	Egen	63 %	65 %
Godkända betyg, gymnasial nivå, (distans)	Extern	70 %	72 %
Godkända betyg, Yrkesvux	Extern	85 %	86 %
Avbrott, egen regi	Egen	13,9 %	19 %
Avbrott, grund- och gymnasiala kurser(distans)	Extern	28 %	28 %
Avbrott, yrkesvux,	Extern	14 %	7 %

Källa: Lokal statistik

Resultat grundläggande nivå i egen regi

Antalet kursdeltagare har ökat markant, vilket har lett till en större variation i elevgruppens förkunskaper. Särskilt inom matematik och svenska som andraspråk har språkliga utmaningar påverkat studieresultaten. Engelska har också visat sig vara en svår kurs för elever som saknar tidigare utbildning i ämnet. Införandet av tydligare progressionsmätningar och ramtider har lett till en mer strukturerad bedömning, vilket kan ha resulterat i att fler elever klassificerats som icke godkända istället för att avbryta studierna utan betyg.

Resultat gymnasial nivå i egen regi

Antalet kursdeltagare har ökat jämfört med 2023, men det har även antalet icke godkända betyg och avbrott. Matematik fortsätter att vara en utmaning, särskilt för andraspråkselever där språkförståelsen påverkar möjligheten att ta till sig kursinnehållet. Även engelska är en kurs där många elever har svårigheter, vilket kan kopplas till begränsad tidigare utbildning i ämnet.

En annan faktor är att fler elever väljer att kombinera studier med arbete, vilket ibland leder till att studierna avbryts innan kurserna är färdigställda. Ett ökat fokus på studie- och yrkesvägledning samt pedagogiskt stöd har därför prioriterats för att motverka avbrott och förbättra genomströmningen.

Resultat svenska för invandrare (SFI) i egen regi

Antalet kursdeltagare inom SFI har ökat, men antalet unika individer har minskat. En fortsatt övervägande majoritet kvinnor som studerar på SFI. Minskningen av unika individer beror delvis på en minskad invandring och ökningen av kursdeltagare att fler individer väljer att läsa flera kurser parallellt. Andelen godkända betyg har minskat, vilket kan förklaras av införandet av ramtider och progressionsmätningar som säkerställer en mer systematisk bedömning av elevernas språkutveckling. Samtidigt har fler elever valt att avsluta sina studier för arbete, vilket påverkar genomströmningen negativt.

Språkliga utmaningar kvarstår som en central faktor, särskilt inom arbetslivsrelaterade språksituationer där elever behöver anpassa sig till yrkeslivets krav. Satsningar har gjorts på orienteringskurser inom arbetsliv och matematik för att stärka elevernas självständighet och anställningsbarhet.

Komvux som anpassad utbildning i egen regi

För att ha rätt att studera på Komvux ska eleven ha en intellektuell funktionsnedsättning eller en förvärvad hjärnskada. Elevantalet är för närvarande 11 elever. Under 2024-2025 kommer insatser att göras för att försöka öka andelen elever med förvärvad hjärnskada då den gruppen är underrepresenterad på Komvux som anpassad utbildning

Resultat från utbildning i extern regi

Antalet utfärdade gymnasieexamina ökade med nästan 50 % från 2023 (24 st) till 2024 (35 st). De flesta elever inom vuxenutbildningen uppnår godkända betyg, och resultaten ligger i linje med eller över det nationella genomsnittet. Yrkesutbildningar har generellt bättre genomströmning än teoretiska kurser, vilket kan kopplas till deras tydliga arbetslivsanknytning och praktiska upplägg.

Teoretiska kurser, särskilt matematik och naturvetenskap, har hög andel underkända betyg. Många elever genomför inte nationella prov, vilket leder till F-betyg. Inom yrkesutbildningar är resultaten bättre, men vissa kurser, som SVA 1 och Anatomi och fysiologi, har stora utmaningar.

Avbrottsfrekvensen är högre på grundläggande nivå jämfört med riksgenomsnittet. Inom gymnasiala kurser ligger avbrotten i linje med nationella siffror men är tydligt högre i teoretiska kurser än i yrkesutbildningar. Vanliga orsaker är inaktivitet, personliga skäl och arbete. Män avbryter oftare för att arbeta, medan andra har svårt att kombinera studier med livssituationen.

6.4 Utvecklingsområden för 2025

Utifrån den ovan analys har vi identifierat följande utvecklingsområden som vi planerar att arbeta med under 2025.

Utvecklingsområde	Beskrivning och planering för 2025
Individanpassad undervisning	Utveckling av flexibla undervisningsmetoder för att bättre anpassa till individuella behov. Införande av digitala verktyg och pedagogiska metoder anpassade till elevens behov.
Minska avbrott	Fördjupad analys av avbrott och implementering av åtgärder för att öka genomströmningen. Utökade vägledningsinsatser och mer individanpassad rådgivning för att minska avbrott.

Språkträning inom SFI	Fler praktikplatser och ökad satsning på arbetslivsrelaterad språkträning.
Ämnesbetygsreformen, Gy25	Övergången från kurs till ämnesbetyg berör den gymnasiala nivån på Komvux. Ny läroplan, ämnesplaner, nya examensmål, programmål och programstrukturer ska införas och implementeras under tre år. Stor del av 2025 kommer för personalens del ägnas åt att förbereda och arbeta kring reformen.

7 Yrkeshögskolan

7.1 Verksamheten i Enköping

Yrkeshögskolan, YH, i Enköping är utbildningsanordnare för statsfinansierade YH-program och YH-kurser på eftergymnasial nivå. Under 2024 beviljades YH även pilotverksamhet inom yrkesutbildning på gymnasial nivå för vuxna så kallad nationell yrkesutbildning, NY. Yrkeshögskolans utbud styrs främst av arbetsmarknadens behov av arbetskraft lokalt, regionalt och nationellt. Detta gäller för nya yrkesroller och för kompetensutveckling för yrkesverksamma.

Utbildningar 2024	Program/Kurs	Platser	Antagna
Trädgårdsmästare (400 yh-poäng)	YH-program	30	32
Praktisk Trädgård (1100 gy-poäng)	Gymnasieprogram	20	7
Trädgårds- och odlingsarbetare (300 poäng)	Gymnasieprogram	30	30
IT-säkerhetsingenjör (400 yh-poäng)	YH-program	30	35
Hydroponisk odling (30 yh-poäng)	YH-kurs för yrkesverksamma	30	30
Ekosystemtjänster (10 yh-poäng)	YH-kurs för yrkesverksamma	30	26
Hållbar förvaltning av växtmiljöer	YH-kurs för yrkesverksamma	30	41
Summa		200	201

Källa: Lokal statistik

7.2 Nationella mål

Utbildning inom yrkeshögskolan ska utformas så att en hög kvalitet och yrkesrelevans nås. Utbildningen ska ge sådana teoretiska, praktiska och erfarenhetsbaserade kunskaper som krävs för att självständigt och i arbetslag kunna utföra kvalificerade uppgifter i arbetslivet. Utbildningen ska ha en stark arbetslivsanknytning och teoretisk förankring, samt utvecklas och bedrivs i samverkan mellan arbetsliv och utbildningsanordnare. Yrkeshögskolan omfattas inte av skollagen utan lyder under eget regelverk exempelvis Lag (2009:128) om yrkeshögskola. Yrkeshögskolan saknar även en nationell läroplan utan samtliga yrkeshögskoleutbildningar beviljas och kvalitetssäkras av Myndigheten för Yrkeshögskolan (MYH).

7.3 Resultat och analys

Under 2024 har Yrkeshögskolan, YH, i Enköping genomgått en betydande expansion. Yrkeshögskolan har under 2024 startat sju olika utbildningar. Tre nya utbildningar har etablerats: IT-säkerhetsingenjör, Trädgårds- och odlingsarbetare samt Hållbara växtmiljöer, vilket har stärkt skolans koppling till både IT-sektorn och de gröna näringarna. De nya utbildningarna har medfört att vi sedan 2022 gått från 60 till 300 studerande.

Myndigheten för yrkeshögskolan, MYH, har genomfört en kvalitetsgranskning av trädgårdsmästarprogrammet under 2023 och 2024, resultatet är mycket gott inom alla områden. Kvalitetssäkringsarbetet har intensifierats genom kursutvärderingar, uppföljningar och ledningsgruppsmöten. En tydlig utveckling har skett inom kursplaner, där betygssättningen nu är mer strukturerad och anpassad efter arbetslivets behov.

Trots framgångarna finns utmaningar. IT-infrastrukturen har visat sig vara otillräcklig, särskilt för externa föreläsare och hybridundervisning, vilket behöver åtgärdas under 2025. Arbetsbelastningen har ökat i takt med tillväxten, och ytterligare rekrytering av utbildningsledare och administrativ personal är nödvändig. Lokalkostnaderna har ökat, vilket kräver effektivare nyttjande av befintliga resurser.

Stärkt samverkan med vuxenutbildningen i Kompetensmagasinet har inneburit en möjlighet att erbjuda en "lärtrappa" från grundläggande språkkunskaper till anställning som trädgårdsarbetare genom gymnasieprogrammet Praktisk Trädgård.

	Deltagare		Examineringsgrad/ andel utbildningsbevis		Anställningsgrad	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Program						
Trädgårdsmästare	28	32	100 %	100 %	93 %	100 %
Kurser						
Hållbara växtmiljöer	–	30	–	100 %	Mäts ej på kurser	–
Ekosystemtjänster	50	26	60 %	56 %	Mäts ej på kurser	-
Hydroponisk odling	25	30	52 %	47 %	Mäts ej på kurser	-
Praktisk trädgård (gymnasial nivå)	16	7	-	100 %	Mäts ej på kurser	-

Källa: Lokal statistik

Examensgraden på Trädgårdsmästare är fortsatt hög, näst intill 100 %. Anställningsgraden var efter 6 månaders uppföljning 100%.

På YH-kurserna har det varit hög genomförandegrad. Uppföljningen av kursdeltagarna visar att de är yrkesverksamma och har i flera fall fått utökade arbetsuppgifter eller befordringar efter kurserna.

Avhoppen är få från YHs utbildningar, det är mycket motiverade studeranden. En elev

hoppade av kursen Hydroponisk odling samt 8 antagna på kursen Ekosystemtjänster som ej påbörjade utbildningen.

7.4 Utvecklingsområden för 2025

Utifrån analysen är följande utvecklingsområden identifierade.

Utvecklingsområde	Beskrivning och planering för 2025
Digitalisering	Digital infrastruktur och IT-plattform. Förbättra plattform och IT-system för föreläsare och studerande. Undersöka alternativ utanför kommunens IT-system.
Effektivisering av lokaler och arbetsmiljö	Text Bättre samordning av klassrum och utbildningsytor för att minska lokalkostnader. Förbättringar av utomhusmiljö vid externa utbildningsplatser.
Personal	Text Rekrytering av fler utbildningsledare och koordinators. Kompetensutveckling, utveckling av en konsulthandbok för förbättrad undervisningskvalitet.
Marknadsföring	Text Digital marknadsföring och synlighet. Lansering av ny hemsida och optimering. Samarbete med fler digitala plattformar för ökad rekrytering och synlighet.